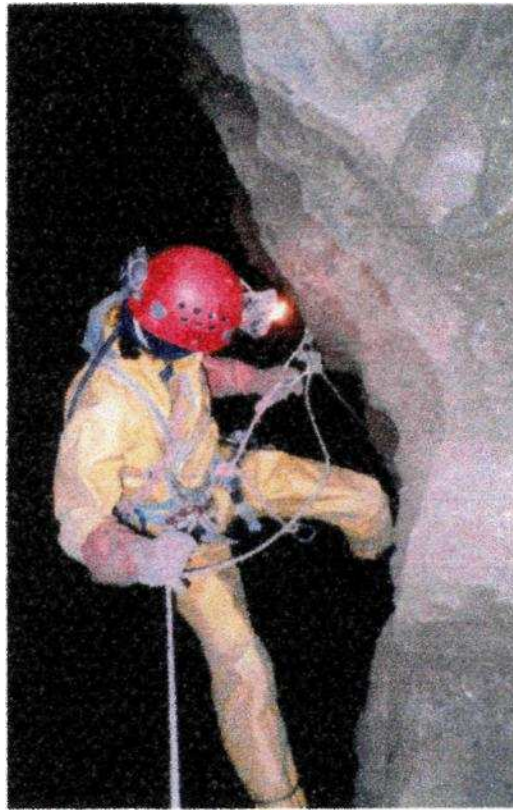

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ - ΤΜΗΜΑ ΚΡΗΤΗΣ
ΣΠΗΛΑΙΟΛΟΓΙΚΗ ΟΜΑΔΑ ΤΕΙ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ**

Η πρώτη Ελληνική εξερευνητική αποστολή στο βάραθρο Ταφκούρα (-810m), στα
Ανώγεια Μυλοποτάμου στην Κρήτη.

ΤΑΦΚΟΥΡΑ 97

**Ελληνική Σπηλαιολογική Εταιρεία Τμήμα Κρήτης.
Σπηλαιολογική Ομάδα ΤΕΙ Ηρακλείου.
Υπ. Αποστολής Κώστας Αδαμόπουλος**

Πλάτωνος 132 Μοσχάτο, 183 45
Αττική

ΚΡΗΤΗ 1997

© Κώστας Αδαμόπουλος 1997
Υπεύθυνος Αποστολής «**Ταφκούρα 97**»,
Πλάτωνος 132, Μοσχάτο, Αττική 183 45
E-Mail: casnex@hotmail.com

Αφιερωμένο στην Ολυμπία για
τα τόσα βράδια που μας
περίμενε ξάγρυπνη να γυρίσουμε
απ' την «Ταφκούρα»...

Η αποστολή «**Γαφκούρα 97**»
θα ήταν αδύνατον να πραγματοποιηθεί χωρίς
την συμβολή των χορηγών μας:

(Είδη κατασκήνωσης, ορειβασίας και σπηλαιολογικός
εξοπλισμός)

(Φωτογραφικός εξοπλισμός και αναλώσιμα)

επίσης τα καταστήματα

(Μπαταρίες και τηλεπικοινωνιακό υλικό,
καθώς επίσης και τα S/M

(Ξηρές τροφές και αναλώσιμα)

Τα μέλη της αποστολής,
ΤΟΥΣ ΕΥΧΑΡΙΣΤΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ...

Περιεχόμενα

Ευχαριστίες

Η ταυτότητα της αποστολής «ΤΑΦΚΟΥΡΑ 97»

Τα μέλη της αποστολής

Οι στόχοι μας...

Γενική παρουσίαση

Λίστα υλικών αρματώματος Ταφκούρα (-810μ.)

Προσπέλαση

Το Ιστορικό των εξερευνήσεων

Το χρονικό της αποστολής

Η διανυκτέρευση στην γαλαρία C&C

Βιοσπηλαιολογία του βεράθρου.

Η φωτογράφιση.

Βιβλιογραφία

Ευχαριστίες

- Τον **Δήμαρχο Ανωγείων κ. Σμπώκο** για την παραχώρηση του ΚΕ.ΣΠ.Ε. και σημαντικού σπηλαιολογικού εξοπλισμού. Επίσης τους **κατοίκους των Ανωγείων** για την θερμή φιλοξενία.
  - Την **οικ. Ξυλούρη** από τα Ανώγεια, στην περιοχή των οποίων βρίσκεται το βάραθρο.
  - Το **Τμήμα Κρήτης της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας** και όλα τα **μέλη** του για την παραχώρηση σπηλαιολογικού εξοπλισμού και για την υποστήριξη σε όλους τους τομείς.
  - Τον νεοσύστατο **σύλλογο ΣΕΛΑΣ** για την καθοριστική συμμετοχή του **Νίκου Μητσάκη**, της **Ρένας Χριστοδούλου**.
  - Τον **Θανάση Σουλάκα** από τον **ΣΕΛΑΣ** επίσης για την συμμετοχή.
  - Τον **Νικολή Ταζάρτες** και τον **Γιάννη Δέμη** από τον σύλλογο **ΣΠΕΛΕΟ** τόσο για την συμμετοχή τους όσο και γιατί μας έφεραν ...τον **Μεθόδιο Ψωμά**.
  - Την **Ομάδα Σπηλαιοδιάσωσης του ΣΠΕΛΕΟ** και ιδιαίτερα τον **Στέφανο Νικολαΐδη** για την ετοιμότητα και την υποστήριξη στον τομέα της διάσωσης.
-
- Τον **Γιάννη και την Ρένα Κονταξάκη (MOUNTAIN CLUB)** για την απεριόριστη κατανόηση και για την ευγενή προσφορά σπηλαιολογικού και κατασκηνωτικού εξοπλισμού.
  - Τον **κ. Γιώργο Τραχανατζή (FOTO MARKET)** για την προσφορά του φωτογραφικού εξοπλισμού και αναλώσιμων.
  - Τον **κ. Αλεξανδράκη** από τα καταστήματα «Γερμανός» Ηρακλείου καθώς και την **κα. Παπαδομιχελάκη** και την **κα. Πλατάκη των Σ/Μ «Χαλκιαδάκης»** για την βοήθεια την οποία τόσο πρόθυμα μας προσέφεραν.
-
- Τον **Λυκούργο Βρέντζο** , από τα Ανώγεια, για την καθοριστική συμμετοχή και την επίλυση πολλών τεχνικών προβλημάτων
  - Τον πρόεδρο του Τμήματος Κρήτης της ΕΣΕ, **κ. Καλούστ Παραγκαμιάν**, για την γραμματειακή υποστήριξη που μας προσέφερε.
  - Τους σπηλαιολόγους και φίλους μας **Κώστα Φαραζάκη** και τον **Γιάννη Σαριδάκη** για την βοήθεια για την βοήθεια-συμπαράσταση καθώς και για την παραχώρηση ατομικών τους σπηλαιολογικών υλικών.
  - Την **M. Gardona** (ΕΣΕ Κρήτης) για την επίσκεψη/παραμονή της στην αποστολή.
  - Τον **Γιάννη** και την **Ρούλα Νάθενα** (σπηλαιολόγοι-φίλοι από την ΕΣΕ) για την παραχώρηση του ατομικού τους εξοπλισμού (σκοινιά, σακίδια κ.α.) απαραίτητα για την ολοκλήρωση της αποστολής.
  - Τον **Μεθόδιο Ψωμά** για την σημαντική βοήθεια που προσέφερε με την συμμετοχή του.
  - Σε **ΟΛΟΥΣ όσους συνέβαλαν με τον τρόπο που μπορούσαν** για την πραγματοποίηση της αποστολής.

Τα μέλη της αποστολής

- Κώστας Αδαμόπουλος,** «Ο Caspex.. ξαναχτυπά!! », Υπεύθυνος αποστολής.
Τμήμα Κρήτης ΕΣΕ, Σπηλαιολογική Ομάδα ΤΕΙ Ηρακλείου.
- Μανόλης Διαμαντόπουλος,** «Μπλεγκουριότες και Μπλεγκουριώτισες...»
Τμήμα Κρήτης ΕΣΕ
- Νίκος Μητσάκης,** «Καλά βρε παιδιά τι το ταΐζετε και μεγαλώνει έτσι???» Σ.ΕΛ.Α.Σ.
- Ρένα Χριστοδούλου,** «Επιτέλους, να και μια Ελληνίδα στα -750μ.»
Σ.ΕΛ.Α.Σ.
- Ανδρέας Χριστοδούλου,** «Moincieur Grimace... »
Σπηλαιολογική Ομάδα ΤΕΙ Ηρακλείου
- Thierry Monges & Manon Moreau,** «Καιρός ήταν να κάνουν και λίγο διακοπές...»
Club de Spéléologie et Canyon «La tonche» (France Guadeloupe)
- Μεθόδιος Ψωμάς,** «Μια πολύ καλή μεταγραφή στο τέλος της αποστολής». Ένας νέος αλλά ταλαντούχος σπηλαιολόγος. Ανεξάρτητος.

Προσκεκλημένοι Σπηλαιολόγοι

Κατά την διάρκεια της αποστολής η οποία είχε πολυμορφικό χαρακτήρα και «οικουμενικό» πνεύμα, προσκαλέσαμε σπηλαιολόγους από την υπόλοιπη Ελλάδα. Στο κάλεσμα μας αυτό κατάφεραν να ανταποκριθούν μόνο τρεις σπηλαιολόγοι:

Νικολής Ταζάρτες, (ΣΠΕΛΕΟ): Δύο επισκέψεις, -620μ και -810μ **Γιάννης**

Δέμης (ΣΠΕΛΕΟ): Μία επίσκεψη, -620μ. **Θανάσης Σουλάκας** (ΣΕΛΑΣ):

Μία επίσκεψη -620μ.

Η ταυτότητα της αποστολής «ΤΑΦΚΟΥΡΑ 97»

Η σπηλαιολογική αποστολή «Ταφκούρα'97» είχε σαν κύριο αντικείμενο την **συνέχιση των εξερευνήσεων του βράθρου «Ταφκούρα»** στα Ανώγεια Μυλοποτάμου, στον ν. Ρεθύμνης, στην Κρήτη.

Διοργανωτής: Το **Τμήμα Κρήτης της Ελληνικής Σπηλαιολογικής Εταιρείας** και η **Σπηλαιολογική Ομάδα ΤΕΙ Ηρακλείου**, σε συνεργασία με τον **Δήμο Ανωγείων**.

Υπεύθυνος αποστολής: Ο ίδιος ο υπογράφωντας, εκπαιδευτής σπηλαιολογίας Κώστας Αδαμόπουλος, πρώην μέλος της Δ.Ε. του Τμήματος Κρήτης της ΕΣΕ και πρόεδρος της Σπηλαιολογικής Ομάδας ΤΕΙ Ηρακλείου.

Συμμετέχοντες: Στην αποστολή συμμετείχαν λίγα μέλη, από διαφορετικούς συλλόγους (βλέπε «Τα μέλη της αποστολής»)

Τόπος διεξαγωγής: Το νησί της Κρήτης και ειδικότερα η περιοχή του Δήμου Ανωγείων στην οποία ανήκει και το βράθρο. Η έδρα της αποστολής ήταν αρχικά **το Ηράκλειο απ' όπου εξορμούσαμε τα Σαββατοκύριακα**. Στην συνέχεια μετά από πρόσκληση του **δήμου Ανωγείων η βάση της αποστολής μετακινήθηκε στα Ανώγεια**. Ο δήμος μας παραχώρησε στέγη και σπηλαιολογικό εξοπλισμό. Συγκεκριμένα χρησιμοποιήσαμε για πρώτη φορά το υπό κατασκευή **ΚΕ.ΣΠ.Ε.**(Κέντρο Σπηλαιολογικών Ερευνών).

Διάρκεια: Η αποστολή ξεκίνησε ουσιαστικά στις **25 Μαΐου 1997** και ολοκληρώθηκε τα ξημερώματα της **1^{ης} Σεπτεμβρίου (ώρα 01:50')** του ίδιου έτους. Η διάρκεια της αποστολής ήταν **τρεις (3) μήνες** αλλά όχι σε καθημερινή βάση. Οι εξερευνήσεις γίνονταν Σαββατοκύριακα και στις αργίες. Το μόνο διάστημα που παραμείναμε στην προωθημένη βάση μας στα Ανώγεια για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από ένα Σαββατοκύριακο, ήταν μεταξύ **9 και 25 Αυγούστου του 97**.

Χορηγοί: Κύριοι υποστηρικτές της αποστολής μας ήταν το κατάστημα ειδών ορειβασίας-κατασκήνωσης **«MOUNTAIN CLUB-Ιχνηλάτης»** και το κατάστημα φωτογραφικών ειδών **«FOTO MARKET»**. Επίσης μας υποστήριξαν τα καταστήματα **«Γερμανός»** (σε μπαταρίες κτλ.) καθώς επίσης και τα Σ/Μ **«Χαλκιαδάκης**. Οι χορηγίες αφορούσαν είδη και όχι χρήματα. Η αξία των υλικών που μας χορηγήθηκαν ανήλθε στις 967.000 δρχ. από όλους τους χορηγούς.

Οι στόχοι μας...

Η αποστολή μας είχε από την αρχή να σηκώσει στους ωμούς της πολλά βάρη...Γνωρίζαμε σε γενικές γραμμές τις δυσκολίες του εγχειρήματος μας και έπρεπε να θέσουμε σωστά την επιλογή των στόχων μας. Ήδη 9 μήνες μετά μπορώ να πω ότι πετύχαμε στο μεγαλύτερο μέρος αυτά τα οποία επιδιώξαμε. Ευχόμαστε (αλλά κυρίως πιστεύουμε) ου οι μελλοντικές αντίστοιχες αποστολές τόσο δικές μας όσο και άλλων συλλόγων θα πετυχαίνουν όλο και περισσότερα από όσα πετύχαμε.

1. Αρμάτωμα για πρώτη φορά (από Ελληνική αποστολή) της «Ταφκούρας», όντως του πρώτου πραγματικά μεγάλου βαράθρου στην Ελλάδα. Από αυτήν την άποψη η αποστολή δεν είχε προηγούμενο μιας και στα 47 χρόνια Ελληνικής σπηλαιολογίας, πρώτη φορά επιχειρήθηκε κάτι τέτοιο...

2. Η προβολή της Ελληνικής σπηλαιολογίας μέσα από αυτήν την επιτυχία αλλά και η απόκτηση της εμπειρίας στην οργάνωση μεγάλων αποστολών. Μόνο με πράξεις (και όχι Θεωρίες) μπορούμε να κερδίσουμε έδαφος σε εμπειρία, αλλά και τον σεβασμό των αλλοδαπών αποστολών. Ο σεβασμός τους προς τους Έλληνες σπηλαιολόγους είναι απαραίτητος. Για την επίτευξη του στόχου αυτού πραγματοποιήθηκαν ομιλίες και προβολές διαφανειών τόσο στην Κρήτη, την Αθήνα αλλά και στο εξωτερικό (Γαλλία). Επιβάλλεται για να καταφέρουμε όλοι οι Έλληνες κάποτε να μπορούμε να γνωρίζουμε και να ελέγχουμε τις αλλοδαπές αποστολές οι οποίες εδώ κι είκοσι και πλέον χρόνια κινούνται στον χώρο μας πολλές φορές με αλαζονικό τρόπο χωρίς να δίνουν σε κανέναν μας αναφορά. Άλλοτε παίρνοντας απλά και μόνο την πρωτιά στην εξερεύνηση ενώ πολλές φορές παίρνοντας πράγματα με πολύ μεγαλύτερη αξία από αυτήν. Για το θέμα αυτό πιστεύουμε ου αξίζει να δαπανήσουμε πολύ ιδρώτα, μελάνι και ...χρήματα.

3. Η καταγραφή πληροφοριών από τόσο μεγάλο βάθος. Η εξερεύνηση, η χαρτογράφηση, ή τέλος η φωτογράφιση σε τόσο μεγάλα σπήλαια είναι και πιο δύσκολη (μεταφορά εξοπλισμού, κόπωση κ.α.) όσο και σημαντικότερη από 'u στα μικρότερα σπήλαια. Παρά τις αντίξοες συνθήκες τα μέλη της αποστολής πραγματοποίησαν:

α. Χαρτογράφηση συνολικού μήκους 500 περίπου μέτρων σε σύνολο 750 μέτρων καινούργιων εξερευνημένων τμημάτων.

β. Φωτογράφιση αυτού του τόσο μοναδικού και ποικιλόμορφου βαράθρου με τις μικρές και τις μεγάλες καταβάσεις, τους στενούς μαιάνδρους και τις πελώριες γαλαρίες.

γ. Παρατήρηση της μορφολογίας και των γεωλογικών σχηματισμών ώστε να προσεγγίσουμε κάπως την σπηλαιογένεση της Ταφκούρας αλλά και τις αλλαγές στο μακρινό ταξίδι της δια μέσου των χιλιετιών.

δ. Βιολογική δειγματοληψία χερσαίων και υδρόβιων σπηλαιοβίων οργανισμών.

ε. Προσπαθήσαμε για την συνεργασία και την συμμετοχή Ελλήνων σπηλαιολόγων από διάφορους συλλόγους. Για τον σκοπό αυτό επικοινωνήσαμε με τους συλλόγους ΕΣΕ, ΣΠΕΛΕΟ, ΣΕΛΑΣ ΕΣΕ Ρέθυμνου, ώστε να τους ενημερώσουμε για τα σχέδια μας και να προγραμματίσουμε από κοινού τις επισκέψεις ή τις συμμετοχές τους.

Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι προσπαθήσαμε να αφήσουμε την «Ταφκούρα» όσο πιο ΚΑΘΑΡΗ

Γιατί πιστεύουμε ότι μελλοντικά θα επισκεφτούν την «Ταφκούρα» πολλές Ελληνικές αλλά και αλλοδαπές αποστολές οι οποίες έχουν το δικαίωμα να παραλάβουν το βάραθρο όπως το βρήκαμε και εμείς.

Γι' αυτό ...

Δεν αφήσαμε καθόλου ασετιλίνη εντός ...

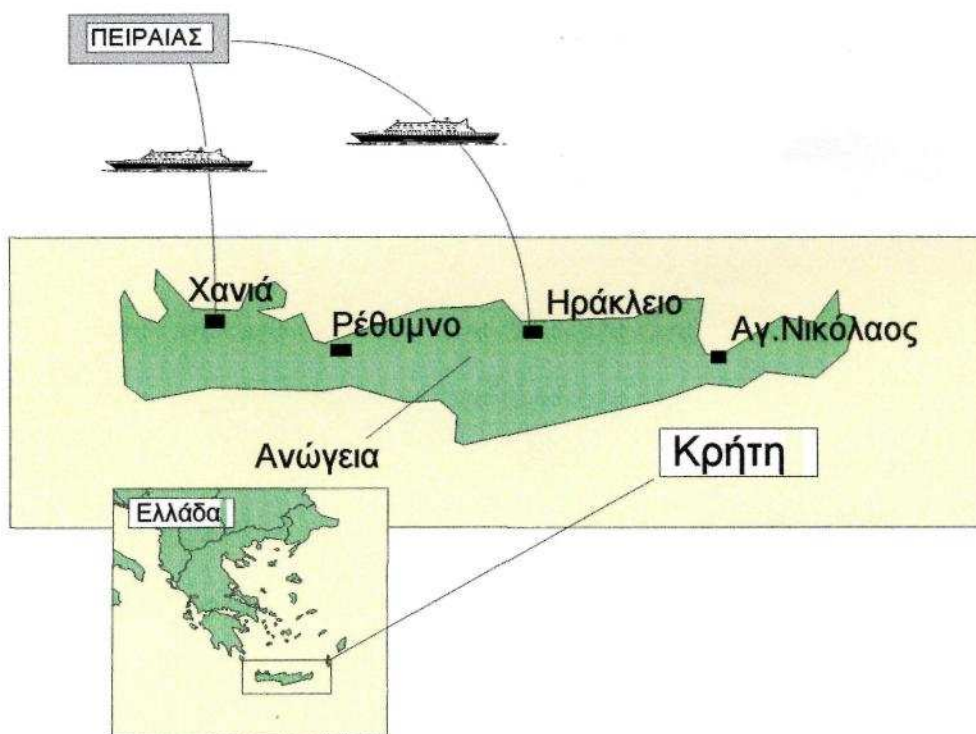
Δεν αφήσαμε κανένα σκουπίδι, όπως π.χ. συσκευασίες τροφίμων, κουτιά κονσέρβας κ.α.

Τίποτα δεν μαρτυρεί το πέρασμα μας από εκεί εκτός από τα πατήματά μας στην απάτητη άργιλο και οι διαφάνειες που τραβήξαμε (ούτε πλακέτες, ούτε σκαλιστά ονόματα στα τοιχώματα κτλ.)

ΓΕΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Το Γεωμορφολογικό πλαίσιο.

Η Κρήτη είναι ένα από τα μεγαλύτερα νησιά της Μεσογείου. Με έκταση 8330 τετ. χιλιομέτρων είναι το πέμπτο σε έκταση. Το μέγιστο μήκος του νησιού είναι 256 χμ. (διεύθυνση Ανατολή-Δύση) ενώ το πλάτος του κυμαίνεται από 56 χμ. (μεγ.) και 14 χμ. (ελάχιστο). Το νησί διαβρέχεται βόρεια από το Κρητικό Πέλαγος (Αιγαίο) και νότια από το Λυβικό Πέλαγος. Είναι ορεινό, καθώς το 50% της έκτασης του έχει υψόμετρο μεγαλύτερο από 1000μ. Το ψηλότερο σημείο του είναι η κορυφή Ψηλορείτης (2456μ.).

Η Γεωγραφική κατανομή των Ορεινών Όγκων της Κρήτης.

Οι τρεις κυριότεροι όγκοι του νησιού οι οποίοι ξεπερνούν σε ύψος τα 2000μ. είναι από Ανατολή προς Δύση, οι εξής:

- Ορ. Δίκη με ψηλότερη κορυφή το «Σπαθί» (2164 μ.)
- Ορ. Ψηλορείτης με την ομώνυμη κορυφή (2456 μ.)
- Ορ. Λευκά Όρη με ψηλότερη κορυφή τις Πάχγες (2454 μ.)

οι κορυφές με υψόμετρο πάνω από 2000 μ. είναι 54 .

Γεωλογία της Κρήτης.

Το 70% των ορεινών όγκων είναι ασβεστόλιθοι. Κυριαρχούν οι ασβεστόλιθοι σειράς Τριπόλεως και της σειράς Ωλώνου-Πίνδου. Στην περιοχή του Ψηλορείτη στο σύνηθες γεωλογικό προφίλ συναντάμε από πάνω προς κάτω: Ασβεστόλιθους Τριπόλεως, ασβεστόλιθους Πλακώδεις και τέλος Φυλλίτες.

Χλωρίδα - Πανίδα - Κλίμα.

Η Κρήτη έχει να επίδειξη μια πολύ πλούσια πανίδα αποτελούμενη από 1750 περίπου είδη φυτών ανά τετραγωνικό χιλιόμετρο. Το νούμερο αυτό είναι κορυφαίο και με διαφορά σε σχέση με την υπόλοιπη Ελλάδα και κυρίως με την χλωρίδα της υπόλοιπης Ευρώπης. Ευνόητο είναι ότι τα περισσότερα είδη είναι ενδημικά του νησιού γεγονός που καθιστά την χλωρίδα ακόμη πιο ενδιαφέρουσα. Η πανίδα είναι αρκετά ενδιαφέρουσα καθώς περιλαμβάνει αρκετά σπάνια είδη κυρίως αρπακτικών (πχ. Γυπαετός) Σε απολιθώματα έχει βρεθεί ότι στην Κρήτη υπήρχαν μέχρι πριν 8000 χρόνια ενδημικά είδη ελαφιών, ελεφάντων, ιπποπόταμων και σαρκοφάγων φιδιών. Το κλίμα είναι ξηροθερμικό με ελάχιστες βροχοπτώσεις στα πεδινά (400-450 χιλιοστά το χρόνο). Το ύψος των βροχοπτώσεων αυξάνετε σε συνάρτηση με το υψόμετρο. Έτσι στις κορυφές παρατηρείτε το μέγιστο των 2200 χιλιοστών το χρόνο. Οι κορυφές των βουνών κατά την διάρκεια του χειμώνα παραμένουν καλυμμένες με χιόνι. Έτσι στο νησί συναντάμε μεγάλη ποικιλία οικοσυστημάτων (από σχεδόν ερημικά έως και αλπικού τύπου)

Η Υδρολογία του Νησιού.

Το νησί δέχεται ετησίως περίπου 7.000.000.000 κυβικά μέτρα νερού με την μορφή κατακρημνισμάτων (στοιχεία από ΓΓΜΕ Χανίων). Ένα μεγάλο μέρος από αυτά συγκεντρώνετε σε λεκάνες απορροής (οροπέδια, πόλγες, δωλίνες) που συναντώνται πολύ συχνά στους ορεινούς όγκους και απομακρύνονται υπογείως προς τις πηγές που βρίσκονται στους πρόποδες των ορεινών όγκων

ΛΙΣΤΑ ΥΛΙΚΩΝ ΑΡΜΑΤΩΜΑΤΟΣ (ΤΑΦΚΟΥΡΑ,-810μ)

ΚΑΤΑΒΑΣΗ	ΣΚΟΙΝΙ	ΑΓΚΥΡΩΣΕΙΣ (ΔΕΣΙΕΣ)
Τραβέρσα+P.80 (Τυμπανάτορας)	100 m	1φδ +8sp
P.35	50 m	4φδ +4sp
R.4 (Κακό spit)	10 m	2sp
P. 16 (Πλακέτες)	26 m	4sp
R.2	6m	1φδ+1π (sp)
R.2 (Αίθουσα της Βροχής)	6 m	1φδ+1sp
R.9	15 m	2βρ+1π (καρφί)
R.7	20 m	2sp+2sp
R.2	8m	2sp
RS+Τραβέρσα της λίμνης	20 m	1sp+3φδ+1sp
R.3+P.8 (Bidonant)	20 m	1φδ +3sp
P.55	75 m	2φδ+3sp
R.15	20 m	1φδ+1sp+1π
R.3+R.4	10m	3sp
R.7 (Μαϊάνδρος με Ιερογλυφικά)	15m	1φδ+3sp
R.9	12 m	1φδ+1sp
R.7	10 m	2sp
P. 140 (Τάφος με τις λίτρες)	195 m	1φδ+12sp
Παράκαμψη αριστερά:		
A.4	(Αναρρίχηση)	
R4	10 m	2sp
R.6	10 m	1sp+1φδ
P.25	(Προς "φωτεινό Μαϊάνδρο")	
Τραβέρσα+R?	20 m	4φδ
R.4 (Μπλέ Γκούρ)	10m	1φδ
P.20 (Τάφος "Πάμε")	26 m	4sp
R.5	10 m	1φδ+1sp
R.10	15 m	2sp
P.60 (Τάφος "Δεν πάμε")	70 m	6sp
R.10	15 m	2φδ+1π (sp)
R.3 (Ποταμός Ανωγείων)	4m	1φδ
Τραβέρσα Ποταμού Ανωγείων	50 m	7sp
R. 15 (Φαράγγι Μαύρης Σιωπής)	20 m	3sp+1π
R.10	20 m	3sp
R.10	15 m	1sp+1φδ
R.15	25 m	3sp
R.25	30 m	4sp+1φδ
R. 10 (Ποταμός της Νεράιδας)	20 m	5sp
Τραβέρσα	20 m	2sp+1φδ
Καταρράκτης "Νακανάι"	20 m	1φδ (για ραπέλ)

Υπόμνημα: (P) Κατάβαση αρνητική, (R) Κατάβαση κεκλιμένη, (Τραβέρσα) Οριζόντιο σκοινί, (φδ) Φυσική αγκύρωση, (sp) Spit δηλ. αγκύρωση με μεταλλικό βύσμα, (π) Παράκαμψη ή κινητή αλλαγή.

Προσπέλαση

Το βράθρο βρίσκεται στην περιοχή του δήμου Ανωγείων. Τα Ανώγεια ανήκουν στον ν. Ρεθύμνης στην Κρήτη (επαρχία Μυλοποτάμου). Η πρόσβαση είναι πολύ εύκολη από το Ηράκλειο μιας και από εκεί τα Ανώγεια απέχουν μόλις 34 χιλιόμετρα σε καλοδιατηρημένο επαρχιακό δρόμο. Πριν εισέλθουμε στο χωριό στρίβουμε δεξιά στον δρόμο που οδηγεί για το οροπέδιο της Νίδας. Μόλις 16 χιλιόμετρα από εκεί, έχοντας διανύσει τον φιδίσιο δρόμο, φθάνουμε στην περιοχή Πετραδολάκια. Τόσο η θέση αυτή όσο και η διαδρομή είναι ιδανική για να απολαύσουμε ένα τυπικό δείγμα τοπίου της ορεινής Κρήτης. Τα Πετραδολάκια είναι το ψηλότερο σημείο (1140μ.) της διαδρομής από Ανώγεια προς το φημισμένο οροπέδιο της Νίδας. Εκεί συναντάμε και την διασταύρωση για το αστεροσκοπείο του Σκίνακα, ένα από τα μεγαλύτερα στα Βαλκάνια.

Συνεχίζοντας μόλις 300μ. μετά από την διασταύρωση, στην δεξιά πλευρά του δρόμου βλέπουμε μια χαρακτηριστική συστοιχία από καρυδιές (ίσως τα μοναδικά δένδρα στην περιοχή!!!). Στην σκιά τους είναι χτισμένα 3-4 όμορφα πετρόχιστα «μητάτα». Ακριβώς δίπλα από αυτά εγκαταλείπουμε τον δρόμο. Σε περίπτωση που συναντήστε τους ιδιοκτήτες (οικ. Ξυλούρη) μην διστάσετε να τους συμβουλευτείτε για την διαδρομή προς το βράθρο. Να ξέρετε επίσης ου έχουν μεγαλώσει στην περιοχή η οποία αποτελεί από μια πλευρά ιδιωτική τους περιουσία. Είναι πολύ φιλόξενοι, θα χαρούν να σας καταδείξουν την διαδρομή.

Με κατεύθυνση Β (βόρεια) ακολουθούμε τον πρόχειρο χωματόδρομο. Διακόσια μέτρα μακριά ο δρόμος αλλάζει κατεύθυνση και κινούμαστε πλέον δυτικά. Στο σημείο αυτό ο δρόμος είναι πλέον βατός μόνο από μοτοσικλέτα ή αυτοκίνητο 4X4. Συνεχίστε με τα πόδια αφήνοντας το αυτοκίνητο στην στροφή. Η Ταφκούρα βρίσκεται δέκα λεπτά από το τέλος του δρόμου, πάντοτε σε δυτική κατεύθυνση. Η είσοδος είναι ευδιάκριτη από μακριά μιας και έχει όχι κι ευκαταφρόνητες διαστάσεις (7X15 μέτρα). Το βράθρο είναι μαρκαρισμένο στην είσοδο από παλαιότερη Γαλλική αποστολή με κωδικό ΑΦ 72

Για τους κατόχους κάποιου συστήματος δορυφορικής ναυτιλίας (GPS) παραθέτουμε εδώ τα στοιχεία συντεταγμένων εισόδου. Ευχαριστούμε τον Γιάννη Κονταξάκη και το κατάστημα MOUNTAIN CLUB για την παραχώρηση του GPS MAGELLAN 2000. (Η επιλογή του γεωδαιτικού συστήματος που χρησιμοποιήθηκε ήταν NAD 27.):

35° 13' 20" N και 024° 51' 30" E

Το υψόμετρο στην είσοδο σύμφωνα με χάρτες της περιοχής αλλά και ενδείξεως βασισμένη σε αλτίμετρο-ρολόι της CASIO (Triple Sensor Mod. 1170/5) είναι **1485 μέτρα** από την επιφάνεια της θάλασσας. Θεωρούμε τον εντοπισμό του βράθρου πολύ εύκολο. Καλό όμως θα ήταν να ενημερώσετε πριν την κατάβαση σας είτε τον δήμο Ανωγείων, είτε με την τοπική **ΕΣΕ**.

Το Ιστορικό των εξερευνήσεων

Το βάραθρο όπως είναι φυσικό, ήταν γνωστό στους ντόπιους προφανώς από αρχαιοτάτων χρόνων. Στην Κρητική διάλεκτο και ειδικά αυτήν που ομιλείτε στην περιοχή του Ψηλορείτη, η λέξη "Τάφος" σημαίνει "βάραθρο". Πολύ συχνά θα ακούσει κανείς από βοσκούς διάφορες παρεμφερείς λέξεις όπως "Ταφκάκι" (μικρό βάραθρο), "Ταφκάρα ή Ταφκούρα" (μεγάλο βάραθρο). Εκεί λοιπόν αποδίδεται και το όνομα της "Ταφκούρας" δηλ. σημαίνει μεγάλο βάραθρο. Ο λόγος η μεγάλη για τα δεδομένα της περιοχής κατάβαση της εισόδου (100μ.)

Σε αντίστοιχες περιπτώσεις έχουμε ονόματα όπως "Διπλοτάφι (-400μ.)" όπου η είσοδος έχει μεγάλη κατάβαση (110μ.) Επίσης το ίδιο όνομα με την Ταφκούρα μοιράζονται δύο ακόμη βάραθρα στην περιοχή, με επίσης μεγάλων διαστάσεων είσοδο ή κατάβαση.

Η πρώτη εξερεύνηση της "Ταφκούρας" έγινε τον Αύγουστο του **1978** από τον Γάλλο Γεωλόγο Phr. Richard Maire. Κατά την διάρκεια της διδακτορικής του διατριβής επισκέφτηκε την Κρήτη και συγκεκριμένα τον Ψηλορείτη. Το αντικείμενο της μελέτης του ήταν η στρωματογραφία και το Καρστ, σε πολλούς ορεινούς όγκους σε 20 χώρες σε ολόκληρο τον κόσμο. Απ' όσο γνωρίζουμε τότε επισκέφτηκε δύο βάραθρα, την "Ταφκούρα" και τον "Γεροντόταφο (-60μ.)" ο οποίος πιθανόν να αποτελεί δεύτερη είσοδο για την "Ταφκούρα". Μας είναι άγνωστο αν ο Maire αντιλήφθηκε την μικρή οπή μόλις έφθασε στα -100μ. Τα spit του R. Maire χρησιμοποιούνται ακόμη και σήμερα.

Η "Ταφκούρα" παρέμεινε ήσυχη για 11-12 χρόνια περίπου οπότε και το **1990** την προσέλασαν τα μέλη της αποστολής "Πετραδολάκια 90", Olivier Nerrand και Thierry Monges. Υπεύθυνος της αποστολής ήταν ο εξερευνητής του "Τάφκου στα Πετραδολάκια (-475μ.)" ο J.Y. Perrier. Τότε η "Ταφκούρα" μαρκαρίστηκε με τον κωδικό ΑΦ 72. Κατά την διάρκεια της προσπέλασης τους οι δύο σπηλαιολόγοι δεν αντιλήφθηκαν τίποτα για την συνέχεια του βάραθρου. Μόλις όμως ο Nerrand ξεκίνησε να ανεβαίνει από ένα τυχαίο γεγονός ο T.Monges ανακάλυψε την μικρή οπή... αυτό που έγινε ακριβώς ήταν ότι ο T. Monges προσπάθησε να καλυφθεί από τις πέτρες που έπεφταν από την ανάβαση του συντρόφου του. Διαπίστωσε έτσι το μεγάλο ενδιαφέρον της οπής η οποία ρουφούσε αέρα ενώ παράλληλα ακουγόταν ήχος νερού.

Το **1993** ο T. Monges επισκέφτηκε και πάλι την "Ταφκούρα" μαζί με τον γράφοντα. Με την υποστήριξη του δήμου Ανωγείων έγιναν τότε μερικές προσπάθειες διάνοιξης με ηλεκτρικά κομπρεσέρ (γεννήτρια + καλώδιο το οποίο εξασφάλισε ο Λ.Βρέντζος) αλλά χωρίς πολύ καλά αποτελέσματα.. Δοκιμάστηκαν και κάποια εκρηκτικά επίσης χωρίς αποτέλεσμα.

Το **1994** έγιναν δύο προσπελάσεις από την αποστολή "Τάφοι 94" με στόχο την ανατίναξη. Τα αποτελέσματα ήταν καλύτερα αλλά χρειαζόταν δουλειά ακόμη. Η δουλειά αυτή έγινε το **1995** (αποστολή "Ταφκούρα 95") οπότε και επί μια εβδομάδα ο Thierry και η Manon πολιορκούσαν με κάθε μέσο την μικρή οπή (Κυρίως με εκρηκτικά). Στο τέλος εκείνου του καλοκαιριού η "Ταφκούρα" ήταν 440μ βάθος και μήκος 1000μ. περίπου. Στην ύστατη κατάβαση του 95 συμμετείχαμε τότε μαζί με τον Ανδρέα Χριστοδούλου.

Το 1996 συνεχίζει η αποστολή "Tafkur expl'eau 96" με υπεύθυνο τον T.Monges και μέλη τέσσερις Γάλλους και τέσσερις Έλληνες. Η Ελληνική συμμετοχή είναι πιο έντονη από ποτέ. Η "Ταφκούρα" γίνεται 810μ βάθος και 4000μ μήκος. Πραγματοποιείται η πρώτη διανυκτέρευση στα -740μ από τον γράφοντα και τον Κώστα Φαραζάκη οπότε και η

Το χρονικό των εξερευνήσεων Ταφκούρα -810μ.

A/A	Χρονολογία	Βάθος	Μήκος	Εξερευνητική Αποστολή
1	1978	-100μ.	-	R.Maire
2	1990	-100μ.	-	"Πετραδολάκια 90"
3	1993	-100μ.	-	"Prota I fili 93"
4	1994	-100μ.	-	"Tafki 94"
5	1995	-440μ.	1000μ.	"Ταφκούρα 95"
6	1996	-810μ.	4000μ.	"Tafkur expr'eau 1996"

ο Μανόλης ξεκινά με μια μικρή κατάβαση για το πιο δύσκολο τμήμα της Ταφκούρας, τον μαϊάνδρο μετά την "Αίθουσα της Βροχής" (-230μ.)

Κώστας & Μανόλης στην είσοδο κατά την προετοιμασία για μια ακόμη κατάβαση

γαλαρία ονομάζεται "C&C". Ο Παναγιώτης Χορευτής συμμετέχει σε δύο καταβάσεις. Στο τέλος της αποστολής αποφασίζεται η διοργάνωση Ελληνικής αποστολής για το 1997...

Το χρονικό της αποστολής

Μετά από την πολύχρονη εμπλοκή μας στις εξερευνήσεις τις Ταφκούρας και ιδιαίτερα με την διεξαγωγή της Γάλλο-Ελληνικής αποστολής του '96 (Tafkur-expl'eau '96) όλα ήταν πιο ευοίωνα για την διαγωγή μιας καθαρά Ελληνικής αποστολής στην περιοχή. Ο Thierry Monges, η Manon Moreau και ο Regis Brahic, δεν είχαν προγραμματίσει κάτι για το καλοκαίρι του '97... Το πεδίο ήταν λοιπόν ανοικτό και εντελώς ελεύθερο για πρώτη φορά μετά από 12 συνεχόμενα χρόνια Γαλλικών σπηλαιολογικών αποστολών. Παρόλα αυτά για να αποφύγουμε οποιαδήποτε παρεξήγηση είχαμε ήδη από το καλοκαίρι του '96 συμφωνήσει με την Γαλλική πλευρά ότι σε περίπτωση που δεν υπάρξει Γαλλική προσπάθεια θα συνεχίζαμε μόνοι μας τις εξερευνήσεις στην Ταφκούρα.

Για κάποια άλλη αποστολή δεν γνωρίζαμε κι έτσι χαλαρά κάναμε τον προγραμματισμό μας και την απαραίτητη προετοιμασία. Όμως τα άτομα που ήταν διαθέσιμα ήταν λίγα. Ο Κώστας Φαραζάκης ο οποίος είχε κατέβει μαζί μου το '96 στην «γαλαρία C&C» (-750μ.) δεν μπορούσε να συμμετάσχει. Ο Γιάννης Σαριδάκης δούλευε καθημερινά σε τουριστική δουλειά και έτσι ήταν αδύνατον να πάρει άδεια στην μέση της τουριστικής περιόδου. Ο Παναγιώτης Χορευτής από την Σπηλαιολογική Ομάδα του ΤΕΙ Ηρακλείου, ο οποίος είχε κατέβει αρκετές φορές στην Ταφκούρα, μόλις έφευγε για να υπηρετήσει την στρατιωτική του θητεία. Τέλος ο Ανδρέας Χριστοδούλου (Ομάδα ΤΕΙ) ο οποίος ήξερε την Ταφκούρα από το '95 (Γαλλική αποστολή «Tafkura '95, Ελληνική συμμετοχή) μόλις τελείωνε με την θητεία του θα έψαχνε για δουλειά στην Αθήνα...

Από την άλλη πλευρά ο Μανόλης Διαμαντόπουλος, μόλις είχε απολυθεί (από τον στρατό κι αυτός) κι έκανε τα πρώτα του βήματα να βελτιώσει την τεχνική του. Όμως ο Μανόλης ενδιαφερόταν πολύ για την Ταφκούρα. Αν και δούλευε στους Βόρρους, στην Μεσσαρά, ερχόταν κάθε Σαββατοκύριακο στο Ηράκλειο για τις εξερευνητικές μας εξορμήσεις στην περιοχή του Κρουσώνα. Έτσι εξερευνήσαμε μαζί αρκετά μικρά βάραθρα στην περιοχή αυτή ενώ σε μερικά χρησιμοποιήσαμε και εκρηκτικά. Τις καθημερινές, ο Μανόλης έκανε εντατικές προπονήσεις τρέχοντας περίπου 20 χιλιόμετρα κάθε δεύτερη μέρα!!!

Η αποστολή μας λοιπόν βασιζόταν σε δύο άτομα: σε μένα και στον Μανόλη. Έτσι αρχικά οι στόχοι μας ήταν να δουλέψουμε σε μικρό βάθος. Εκείνη την περίοδο μάθαμε για μια μεγάλη διεθνή αποστολή η οποία είχε σαν στόχο το βάραθρο. Το γεγονός του ότι δεν ενημερωθήκαμε επίσημα από τον υπεύθυνο της αποστολής μας προκάλεσε δυσαρέσκεια την οποία και εκφράσαμε μέσω αλληλογραφίας.

Τελικά η αποστολή αυτή δεν πραγματοποιήθηκε ποτέ για λόγους άσχετους με την δική μας αντίδραση. (Όμως αυτό το μάθαμε πολύ αργότερα..) Με την αφορμή λοιπόν της αδιαφορίας και τον αντιδεοντολογικό τρόπο αντιμετώπισης από ορισμένους αλλοδαπούς σπηλαιολόγους, «το ποτήρι ξεχείλισε» Πιστεύουμε ότι θα έπρεπε να μπει κάποτε κάποιος

φραγμούς σε αυτούς που εξερευνούν σπηλαιοβάραθρα στην χώρα μας, εντελώς ανεξέλεγκτα, χωρίς να ενημερώνουν τους τοπικούς συλλόγους αλλά ούτε και τις αρμόδιες αρχές.

Οφείλουμε πολλές από τις γνώσεις μας σε αλλοδαπούς σπηλαιολόγους (τουλάχιστον ο ίδιος προσωπικά), όμως ήρθε καιρός να αλλάξουν μερικά πράγματα στον τρόπο συνεργασίας μας μαζί τους. Έτσι αποφασίσαμε να αναλάβουμε για πρώτη φορά τον πρωταγωνιστικό ρόλο στις εξερευνήσεις του μεγαλύτερου βαράθρου της Κρήτης αλλά και της χώρας μας. Έτσι το βάρος στους ωμούς μας έγινε μεγαλύτερο μιας και θα έπρεπε να δουλέψουμε πλέον σε μεγαλύτερα βάθη (600-800μ) Σε περίπτωση που δουλεύαμε σε μικρότερα βάθη αυτόματα θα θεωρούμασταν μικρότερης εμβέλειας από σπηλαιολογική άποψη, οπότε και η ευκαιρία για την εδραίωση του Ελληνικού στοιχείου στην περιοχή θα χανόταν... (και πολύ πιθανόν να έπληττε κίολας το κύρος της Ελληνικής σπηλαιολογίας.)

Η ευθύνη ήταν μεγάλη και έπρεπε να δοθεί μεγάλη προσοχή καθώς και να καταβληθεί η μέγιστη προσπάθεια από εμάς. Για πρώτη φορά μια τόσο μικρή (διμελής) ομάδα είχε θέσει τόσους πολλούς και πρωτοποριακούς στόχους. **Η πρόκληση ήταν πραγματικά μεγάλη και για τους δύο μας**, κι ο ενθουσιασμός διαδεχόταν το αίσθημα της ευθύνης και ο φόβος μέσα μας...Έτσι, αφού επιτεθήκαμε στα ράφια του MOUNTAIN CLUB για αγορά υλικών, γρήγορα-γρήγορα κάναμε τους πρώτους υπολογισμούς καθώς και τον προγραμματισμό για την εξόρμηση της πρώτης Κυριακής. Ο Μανόλης ήρθε από την Μεσσαρά το Σάββατο το βράδυ...Εκείνο το βράδυ κοιμηθήκαμε και οι δύο μας ανήσυχα...

Η ουσιαστική έναρξη της αποστολής. Κυριακή 25 Μαΐου 1997.

Αν και ξυπνήσαμε σχετικά νωρίς στο Ηράκλειο, φθάσαμε αρκετά αργά στην Ταφκούρα. Είχαμε αποφασίσει ότι αυτήν την διαδρομή (Ηράκλειο - Ανώγεια -Πετραδολάκια) θα την βαριόμαστε πολύ σύντομα μιας και θα κατεβαίναμε μόνο τα Σαββατοκύριακα. Εκείνο το πρωί συναντήσαμε μερικούς από τους βοσκούς τις περιοχής οι οποίοι μας υποδέχθηκαν θερμά και μας ρωτούσαν με ενδιαφέρον για το βάραθρο.

Στις 11:25 της ίδιας ημέρας η αποστολή ξεκίνησε και ουσιαστικά πλέον. Μπήκα μπροστά και άρχισα να «καθαρίζω» το βάραθρο από τις σαθρές πέτρες οι οποίες ήταν συγκεντρωμένες στην είσοδο. Κατά την διάρκεια της διαδικασίας αυτής η οποία διάρκεσε ούτε λίγο ούτε πολύ μια ολόκληρη ώρα δεν παραλείψαμε να καταβαρathρώσουμε μια μεγάλη χιονόμπαλα η οποία είχε σταθεί λίγα μέτρα πριν από την πρώτη κατάβαση. Λίγο αργότερα ξεκίνησα να αρματώνω το πρώτο 80άρι.

Η Ταφκούρα στην οποία είχα να μπω από το προηγούμενο καλοκαίρι μου έμοιαζε πολύ διαφορετική. Μας υποδέχθηκε θα έλεγα με πολύ κρύο και πολύ νερό... Απέξω ο ήλιος έλαμπε προμηνώντας το ερχομό ενός ακόμη ζεστού καλοκαιριού στην Κρήτη. Εμείς το υποδεχόμεσταν κατεβαίνοντας σε έναν χώρο σκοτεινό κι ανήλιαγο σε έναν χώρο με πολύ κρύο και απόλυτη σιωπή. Τότε δεν είχαμε ακόμη συνειδητοποιήσει ότι το καλοκαίρι που τότε μόλις ξεκινούσε έμελλε να το περάσουμε εντελώς ...υπόγεια.

Η σταγονοροή ήταν ιδιαίτερα έντονη, ενώ υπήρχε ροή (ελάχιστη βέβαια) νερού από την μεγάλη παλιά εισροή στα -30 μ βάθος. Δύο ώρες αργότερα αντικρίζαμε το στένωμα στα -100μ. Η στενωπός αυτή θα μας ταλαιπωρούσε για όλες τις υπόλοιπες καταβάσεις. Το κρύο ήταν υπερβολικό για την εποχή, καθώς το θερμόμετρο έδειχνε 8,5 βαθμούς Κελσίου. Η σχετική υγρασία της ατμόσφαιρας ήταν 100% ενώ ήδη από το

στένωμα στα -100μ υπήρχε ροή νερού και φυσικά ροή αέρα. Αν και είχαμε παγώσει αποφασίσαμε να συνεχίσουμε στην πραγματοποίηση του στόχου μας για εκείνη την ημέρα, δηλ. τα -220μ βάθος. Αρματώνω το P.35 και έτσι ζεσταινόμαστε λιγάκι. Μπαίνουμε στον μαϊάνδρο με αυτοπεποίθηση. Αρματώνουμε το «κακό spit» μια μικρή αλλά πολύ σαθρή κατάβαση στην οποία όπως αποδείχθηκε το '96 είναι πολύ δύσκολο να βρεις χώρο για ένα καλό spit. Το «βάραθρο με τις πλάκες (P. 16)» ακολουθεί και μετά μια μικρή κατάβαση 2 μέτρων για να μπει στην «Αίθουσα της Βροχής (-220μ). Μπαίνουμε χαρούμενοι μιας και ο στόχος μας επιτεύχθηκε. Αφήνουμε εκεί ένα σακίδιο με λίγο σκοινί, μερικά καραμπίνα και ασετιλίνη. Στις 18:00 ξεκινούμε τον δρόμο της επιστροφής. Στις 21:30 είμαστε έξω...Αν και πολύ κουρασμένοι αισθανόμαστε πολύ αισιόδοξοι. Επιστρέφουμε Ηράκλειο το ίδιο βράδυ. Την επόμενη, πίσω στην καθημερινότητα και στις δουλειές μας.

Τετάρτη 28 Μαΐου 1997: Στην καθιερωμένη συνάντηση στα γραφεία της ΕΣΕ έχουμε ευχάριστες επισκέψεις. Ο Ανδρέας Χριστοδούλου από την Σπηλαιολογική Ομάδα ΤΕΙ, μόλις είχε απολυθεί (απ' τον στρατό) και ήρθε να μας δει...Έτσι για την επόμενη Κυριακή θα έχουμε μαζί μας τον παλιό καλό μας φίλο και σύντροφο. Το ίδιο βράδυ αποφασίσαμε να στείλουμε FAX στον φερόμενο ως υπεύθυνο της διεθνούς αποστολής για την οποία ήδη αναφέραμε.

Πέμπτη 29 Μαΐου 1997. Επικοινωνούμε τηλεφωνικά και προσκαλούμε τον υπεύθυνο της αποστολής «Tafkur Expl'eu '96», τον επίσης φίλο και εκπαιδευτή Thierry Monges. Επίσης προσκαλέσαμε τον Σταμάτη Κίρδη από την ΕΣΕ και μιλήσαμε σχετικά για την συμμετοχή μελών της ΕΣΕ στην αποστολή. Ο φίλος Σταμάτης προτίθεται μάλιστα να μας βοηθήσει από πλευράς σπηλαιολογικών υλικών (τον ευχαριστούμε θερμά) και μας υπόσχεται να στείλει μια λίστα με τους ενδιαφερόμενους (κάτι το οποίο τελικά δεν έκανε ποτέ). Για το ίδιο θέμα μιλήσαμε και με τον πρόεδρο του ΣΠΕΛΕΟ, τον Στέφανο Νικολαΐδη. Με τον ΣΠΕΛΕΟ λόγω συγκυριών αλλά και προσωπικών εκτιμήσεων υπήρξε πιο έγκυρη επικοινωνία-συνεργασία για την εξερεύνηση. Οφείλουμε να πούμε ότι η ομάδα του ΣΠΕΛΕΟ ανταποκρίθηκε πιο άμεσα στις επαφές μας και υπήρξε πιο συνεπής στις συνεννοήσεις μας. Ενημερώσαμε τότε τον Στέφανο και του ζητήσαμε την συνεργασία σε θέματα σπηλαιοδιάσωσης. Η ομάδα μας ήταν τόσο μικρή που δεν ξέραμε αν θα καταφέρει να αρματώσει το βάραθρο πόσο μάλλον να αντιμετωπίσει κάποιο ατύχημα. Γι αυτό ήταν απαραίτητη η ετοιμότητα των Ομάδων σπηλαιοδιάσωσης και των υπόλοιπων συλλόγων. Επίσης μας τηλεφώνησε και ο **Νίκος Μητσάκης** ο οποίος είχε μάθει για το κάλεσμα μας (μέσο του ΣΠΕΛΕΟ κι αυτός) και ενδιαφερόταν να κατέβει μαζί μας αμέσως...

Σάββατο 31 Μαΐου 1997: Η επόμενη κατάβαση έγινε εκείνο το πρωί. Επίσης παραλάβαμε τον Νίκο Μητσάκη από το λιμάνι του Ηρακλείου. Από 'κει ξεκινήσαμε όλοι μαζί (4 άτομα) για τα Ανώγεια. Η κατάβαση ξεκίνησε στις 11:00 και οι τέσσερις παρέα προκειμένου να γνωριστούμε σπηλαιολογικά. Με τον Νίκο αλλά και για να είμαστε κοντά στον Ανδρέα ο οποίος είχε να κατέβει σε βάραθρο ενάμιση χρόνο ...Αποφασίζουμε ώστε οι δύο τους να μην κουβαλήσουν σακίδιο ώστε να προσαρμοστούν πιο άνετα. Όλα πάνε καλά όμως και σιγά-σιγά χαλαρώνουμε κι αρχίζουμε να το διασκεδάζουμε. Ο στόχος μας σύμφωνα με το πρόγραμμα μας ήταν ιδιαίτερα απαισιόδοξος δηλ. μόλις μέχρι τα -330μ. Αρματώματος συνέχεια και μετά την Αίθουσα μπαίνουμε στο πιο δύσκολο τμήμα του βάραθρου... R.2, R.9 και συνεχίζουμε για το πρώτο στένωμα (μαζί με κατάβαση) Συνεχίζουμε αργά προς το δεύτερο όπου με μεγάλη χαρά βρίσκουμε την τραβέρσα της μικρής Λίμνης ανέγγιχτη από την προηγούμενη χρονιά. Σε λίγο βρισκόμαστε στο P. 16 (Bidonant) όπου κάτι άτυχο μου συμβαίνει : το ζουμάρ απασφαλίζει από το λανιέρ μου και

χάνεται μέσα σε μια βαθιά «κολυμπά» με νερό. Ευτυχώς ο Νίκος με γλιτώνει από την ανάβαση με prussic δίνοντας μου ένα εφεδρικό basic που κρατούσε μαζί του...

Μετά την καθιερωμένη στάση για φαγητό στην αίθουσα, χωριζόμαστε σε δύο ομάδες (Ανδρέας & Νίκος, κι Μάνος μαζί μου) Στην επιφάνεια ήταν νύκτα μόλις βγήκαμε. τρόπο στην Πλατεία του Αϊ Γιώργη. Κατά την επιστροφή όλοι κοιμόμαστε (εκτός τον Μανόλη φυσικά) ενώ φθάνοντας στο σπίτι όλοι μας περιμένουν ξάγρυπνοι διότι μας περίμεναν πιο έγκαιρα....Την επόμενη αποχαιρετάμε τον Νίκο και τον Ανδρέα οι οποίοι φεύγουν για Αθήνα.

Η εβδομάδα κύλησε ήσυχα Κανείς καινούργιος ενδιαφερόμενος για να κατέβει μαζί μας... Επίσης μάθαμε ότι η Διεθνής αποστολή ματαιώθηκε λόγω οικονομικών δυσχερειών. Η μόνη αλλαγή είναι ότι έχουμε αποφασίσει να κατεβαίνουμε με τον Μάνο, Σάββατο αντί για Κυριακή κι αυτό γιατί είδαμε πόσο επικίνδυνο είναι να οδηγή κανείς τόσα πολλά χιλιόμετρα μετά την κατάβαση. Χάρη στην κατανόηση λοιπόν των εργοδοτών μας έχουμε το ελεύθερο για όσα Σαββατοκύριακα χρειαστούν.

Σάββατο 7 Ιουνίου 1997. ...Και έβρεχε καταρακτώδως στο Ηράκλειο. Ευτυχώς η βροχή σταμάτησε μόλις φτάσαμε στην Ταφκούρα. Το μόνο που παρατηρήσαμε ήταν μια μικρή αύξηση της ροή του νερού εντός του βαράθρου. Το γεγονός αυτό μας κάνει να πιστεύουμε ότι η Ταφκούρα είναι προσπελάσιμη και τον χειμώνα μέχρι κάποιο βαθμό φυσικά.

Λόγω καιρικών συνθηκών κάναμε μια μη προγραμματισμένη στάση στα Ανώγεια όπου είδαμε και πάλι τον Λυκούργο. Μας ενημερώνει για το ενδιαφέρον του δήμου Ανωγείων και του ίδιου του δημάρχου Ανωγείων προσωπικά. Σύμφωνα με τα λεγόμενα του Λυκούργου ο κ. Σμπώκος (Δήμαρχος Ανωγείων) μόλις ενημερώθηκε για την προσπάθεια μας αποφάσισε να μας υποστηρίξει σε στέγη και σε σπηλαιολογικά υλικά πολύ μεγάλου κόστους! ! ! Φυσικά η ημέρα συνεχίστηκε με πολύ ενθουσιασμό και πολλά όνειρα! !

Ο ενθουσιασμός ήταν απαραίτητος εκείνη την ημέρα μιας και είχαμε πολύ φορτίο μαζί μας... Τρία «θεόβαρια» σακίδια (το ένα ζύγιζε 15 κιλά και είχε 200 μέτρα σκοινί για το 140άρι) τα οποία μας ταλαιπωρούν αφάνταστα στα συνεχόμενα στενά του μαιάνδρου. Τα πάντα «σκαλώνουν» και οι σκηνές που ακολουθούν είναι εντελώς κωμικοτραγικές ! ! ! Οι νόμοι του «Μέρφου» επιβεβαιώνονται για μια ακόμη φορά κι έτσι ο Μανόλης σαν να μην έφθαναν όλα τα άλλα έχει πρόβλημα και με την «μπουκάλα» της ασετιλίνης του. Σε μια προσπάθεια μου να την επισκευάσω μια μικρή ποσότητα αερίου εκρήγνυται μπροστά στο πρόσωπο μου ξαφνιάζοντας και τους δύο μας. Τελικά το μόνο που πληγώθηκε ήταν ο ...εγωισμός μου μιας και ο Μανόλης δεν μπορούσε να συγκράτηση τα γέλια του βλέποντας το κατάμαυρο από την κάπνα πρόσωπο μου (σε μια κατάσταση που θύμιζε κινούμενα σχέδια! ! !)

Τα σακίδια όμως πρέπει να προωθηθούν κι έτσι συνεχίζουμε. Φθάνοντας στο Ρ.60 αρχίζουμε το αρμάτωμα ενώ κρυώνουμε πολύ από τα νερά που έχουν πέσει πάνω μας (Υπόψιν ότι είμαστε καλά εξοπλισμένοι με αδιάβροχες φόρμες και θερμοεσώρουχα). Ο Μανόλης ο οποίος μένει και την περισσότερη ώρα ακίνητος περιμένοντας κρυώνει και περισσότερο. Πολλές φορές τον θυμάμαι να χορεύει στο σκοινί «Καλαματιανά», «Τσάμικα», ακόμα και «ζειμπέκικο» Τα τραγούδια πάντως δεν μου έλειψαν καθόλου καθώς ο Μάνος τραγουδούσε κάθε φορά που κρύνει! Η προσπάθεια μας ολοκληρώνεται στα -440μ. όπως άλλωστε είχαμε προγραμματίσει.

Το τριήμερο του Αγ. Πνεύματος. Σπάμε το φράγμα των -600μ. κατεβαίνοντας το 140άρι.

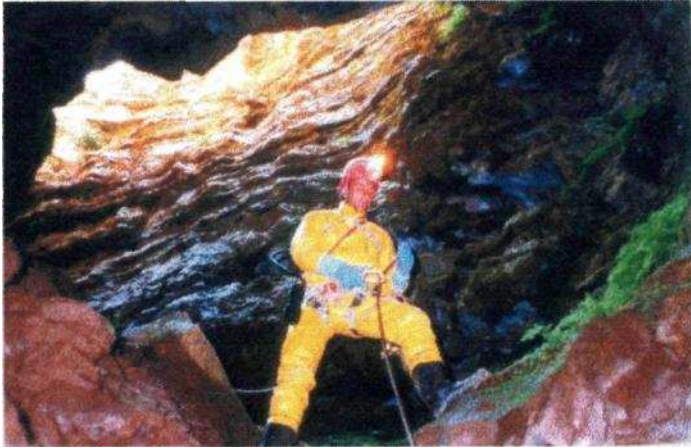
Πριν το τριήμερο του Αγ. Πνεύματος έγιναν αρκετές αλλαγές. Ο Δήμος Ανωγείων μας παραχώρησε (μέσο της ΕΣΕ Κρήτης) το κτήριο οπου μελλοντικά θα στεγάσετε το ΚΕ.ΣΠ.Ε. (Κέντρο Σπηλαιολογικών Ερευνών) καθώς και αρκετά υλικά από τον εξοπλισμό αυτού. Έτσι η αποστολή εγκαθίσταται στα Ανώγεια, γεγονός το οποίο μας διευκόλυνε αφάνταστα. Για το τριήμερο θα μας κάνουν παρέα σπηλαιολογικά ο Νίκος Μητσάκης και η Ρένα Χριστοδούλου.

Σάββατο 14 Ιουνίου 1997. Ξεκινάμε πάλι. Χωριζόμαστε σε ομάδες (Νίκος & Ρένα, Κώστας & Μάνος). Η φιλοξενούμενοι ξεκινούν πρώτοι έτσι ώστε να έχουμε την ευκαιρία να συναντηθούμε μαζί τους κατεβαίνοντας.

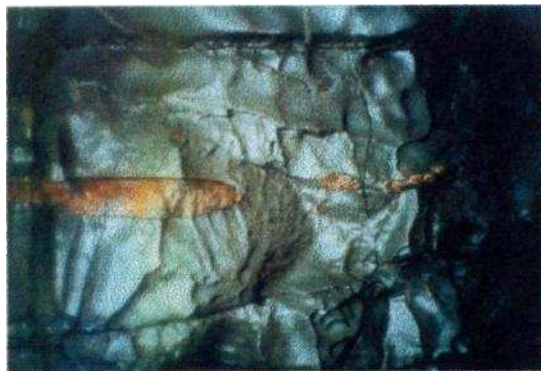
Όντως συναντιόμαστε ξανά στην Αίθουσα (-220μ) οπου και έχουμε αφήσει υλικά από την προηγούμενη φορά. Ο Νίκος και η Ρένα συνεχίζουν χωρίς φορτίο ώστε να μην καταπονηθεί η Ρένα η οποία είναι στην πρώτη επαφή της με το αυτό τον τύπο βαράθρου. Εμείς κάνουμε κάποιες διορθώσεις στο αρμάτωμα κατεβαίνοντας. Το βαρύ σακίδιο (15 κιλά) και ο αργός ρυθμός μας κουράζουν... Ένα παρά λίγο ατύχημα στον «Μαϊάνδρο με τα Ιερογλυφικά» (-420μ) μας ανησυχεί : μια πέτρα πέφτει, ο Μανόλης με ειδοποιεί έγκαιρα και την αποφεύγω την τελευταία στιγμή. Έχω παρατηρήσει ότι η πέτρες πέφτουν πιο συχνά όταν είσαι κουρασμένος ή άπειρος σπηλαιολογικά....) Συμπεραίνω το πρώτο και το λαμβάνω υπόψιν μου. Λίγα λεπτά αργότερα ξεκινώ το αρμάτωμα του μεγάλου καταρράκτη των 140 μέτρων. Τα νερά είναι πολλά σε σχέση με την προηγούμενη χρονιά και γινόμαστε μούσκεμα. Χάνω ψάχνοντας τα περσινά spit ενώ τοποθετώ δύο ακόμη. Τελικά χάνω την ασφάλεια του γερμανικού κλειδιού μου...Έτσι εγκαταλείπουμε από το βάθος των -485 μέτρων κι αρχίζουμε να ανεβαίνουμε. Στην είσοδο του καταρράκτη (-440μ) μας περιμένει ο Νίκος και η Ρένα τυλιγμένοι με κουβέρτες αλουμινίου μιας και περίμεναν εκεί αρκετή ώρα (λάθος). Τους προτείνουμε να ξεκινήσουν την ανάβαση όμως επιμένουν να κατέβουν πιο βαθιά (-485μ). Υποσυνείδητα κι δύο μας ανησυχούμε. Τελικά η αγωνία μας λαμβάνει τέλος στις 01:00 οπότε ο Νίκος και η Ρένα επιστρέφουν στ' Ανώγεια.

Την επόμενη μέρα ξυπνήσαμε αργά. Κάναμε μια βόλτα στην περιοχή οπου είδαμε διάφορα γεωλογικά φαινόμενα και ανταλλάξαμε απόψεις για σπηλαιολογικά θέματα. Το απόγευμα κάναμε στον Αγ. Φανούριο στα Πετραδολάκια και μερικές τεχνικές σπηλαιοδιάσωσης σε βράχο.

Δευτέρα 16 Ιουνίου 1997: οι φίλοι ξεκινούν για την Αθήνα. Εμείς οι δύο έχουμε αφήσει έναν ανοικτό λογαριασμό με τον μεγάλο καταρράκτη των 140 μέτρων και δεν είμαστε διατεθειμένοι να χάσουμε την ευκαιρία της αργίας αυτής. Κατ' αρχήν αλλάζουμε το σκοινί στην πρώτη κατάβαση (P. 80) με ένα ολοκαίνουργιο σκοινί Beal 10.5 χιλιοστών που μας παραχωρήθηκε από τον εξοπλισμό του ΚΕΣΠΕ. Γρήγορη κατάβαση μέχρι τον καταρράκτη -440μ και ξεκινάμε. Λίγες ώρες αργότερα πανηγυρίζουμε στα -590μ βάθος γνωρίζοντας ότι μόλις έχουμε πετύχει κάτι σαν ρεκόρ για την Ελληνική σπηλαιολογία (πρώτη κατάβαση από Ελληνική αποστολή σε τέτοιο βάθος) Από την στιγμή εκείνη και μετά κάθε βήμα αύξανε και το «ρεκόρ». Έτσι βήμα-βήμα ο ενθουσιασμός μεγάλωνε. Τελικά φθάσαμε μέχρι τα -620μ οπότε και αρχίσαμε την επιστροφή.

Η είσοδος... (Ρ.80 ή Τάφος Τιμπανάτορας)

Ονειρικά χρώματα του πλακώδη ασβεστόλιθου
(Φαράγγι Μαύρης Σιωπής, -720μ.)

Τεράστια (πρώην) σιφόνια!!! (Ποταμός
της Νεράιδας, -690μ.)

Το βάραθρο μετά τον «μεγάλο καταρράκτη» μεταμορφώνεται.... Ο τεράστιος μαϊάνδρος που ακολουθεί («Φωτεινός Μαϊάνδρος») είναι πανέμορφος και προκαλεί δέος. Είναι δε ιδιαίτερα ευρύχωρος σε αντίθεση με το τμήμα του βάραθρου πριν απ' τον καταρράκτη.

Η κατάβαση στην Ταφκούρα έχει τρομερό ενδιαφέρον από πολλές απόψεις. Ο μαϊάνδρος είναι μοναδικός σε διαστάσεις (μήκος 2.5 χιλιόμετρα^ ενώ το πλάτος του διαφέρει και ποικίλει από ασφυκτικά στενό και δύσκολο τμήμα μέγρι και το πολύ φαρδύ (2-2.5μ.) στον «Φωτεινό Μαϊάνδρο». Τα γεωλογικά φαινόμενα που παρατηρεί κανείς από τα -590μ και κάτω είναι πολύ σπάνια στον Ελλαδικό χώρο.

**Η επίτευξη του πρώτου στόχου.
Ο Κώστας και ο Μάνος φθάνουν στα -750μ.**

Σάββατο 21 Ιουνίου 1997: Μια κρίσιμη κατάβαση μιας και μ' αυτήν ολοκληρωνόταν το πρώτο βήμα της αποστολής δηλ. α) το αρμάτωμα του βάραθρου, β) η επίτευξη του "ρεκόρ" των -750μ και γ) η δημιουργία σταθμού διανυκτερεύσεως ώστε να μπορέσουμε να συνεχίσουμε με το δεύτερο βήμα δηλ. την μελέτη και εξερεύνηση καινούργιων τμημάτων στα σημεία που είχαμε επισημάνει.

Στα Ανώγεια φτάσαμε από το βράδυ της Παρασκευής. Εκεί συναντηθήκαμε με τον Λυκούργο και τον πρόεδρο της ΕΣΕ Κρήτης κ. Καλούστ Παραγκαμιάν. Κοιμηθήκαμε νωρίς όπως επιβάλει η κατάσταση και το πρωί ξεκινήσαμε με ένα «βασιλικό γεύμα». Χωριζόμαστε πάλι σε δύο ομάδες μιας και ο Νίκος Μητσάκης έχει κατέβει μαζί με τον Θανάση Σουλάκα από την Αθήνα. Αν και ξεκινήσαμε σχεδόν μαζί από την είσοδο εγώ και ο Μάνος μένουμε λίγο πίσω λόγω σακιδίων και του καθιερωμένου ελέγχου στις δεσιές και τις ασφάλειες. Συναντιόμαστε στα -220μ οπότε και μας ξαλαφρώνουν από το γκαζάκι, την караβάνα και μερικές σούπες. Οι δύο ομάδες κινούνται σχεδόν παράλληλα χωρίς να καθυστερούν μεταξύ τους. Στο 140αρι κατεβαίνουμε όλοι μαζί. Είμαι τρίτος στην σειρά όμως βλέπω μόνο έναν σπηλαιολόγο κάτω από μένα (???) Μόλις πατήσαμε κάτω βλέπω τον Θανάση και συνειδητοποιώ ότι δεν έχει λάμπα ασετιλίνης (!!!) Τον ρωτώ και μου εξηγεί ότι έχει δοκιμάσει αρκετές φορές τον φακό του (PETZL DUO) και κρατάει μαζί του και εφεδρικές μπαταρίες...

Φτάνουμε στα -620 μ («Μπλε Γκούρ») οπότε και αποχωριζόμαστε από τους δυο φίλους (Νίκος & Θανάσης) οι οποίοι αρχίζουν να ανεβαίνουν. Εμείς συνεχίζουμε φωτογραφίζοντας και αρματώνοντας. Δύο μικρά βάραθρα ακολουθούν και φτάνουμε στην κατάβαση P. 56 με την πολύ όμορφη είσοδο. Μόλις αρματώνουμε φτάνουμε στην τελευταία κατάβαση P. 16 η οποία είναι επίσης μέσα στα νερά. Μπαίνουμε στην γαλαρία C&C στα -740μ. αλλά είμαστε εντελώς παγωμένοι και βρεγμένοι από τα παγωμένα νερά των καταρρακτών. Ξεκινάμε αμέσως για την επιφάνεια.

**Η επίσκεψη τριών μελών του ΣΠΕΛΕΟ.
Η πρώτη διανυκτέρευση στα -740μ και η πρώτη προσπάθεια για το
σιφόνι (-810μ).**

Πέμπτη 26 Ιουνίου 1997: Επικοινωνήσαμε μαζί μου ο Νικολής Ταζάρτες από τον σύλλογο ΣΠΕΛΕΟ. Μου ανακοίνωσε ότι 3 μέλη του ΣΠΕΛΕΟ επρόκειτο να μας επισκεφτούν το **Σαββατοκύριακο 28-29 Ιουλίου**. Εμείς είχαμε προγραμματίσει εν τω μεταξύ για το ίδιο Σαββατοκύριακο την πρώτη μας διανυκτέρευση στα -740μ. Στο Ηράκλειο εκείνες τις ημέρες μας παραδόθηκε ολόκληρη η χορηγία από το κατάστημα φωτογραφικών ειδών FOTO MARKET. Έχουμε επίσης σπηλαιολογικά υλικά από το MOUNTAIN CLUB καθώς και τηλέφωνο στα Ανώγεια (κατ. ΓΕΡΜΑΝΟΣ).

Σάββατο 28 Ιουνίου 1997: Το πρωί συναντάμε τα μέλη του ΣΠΕΛΕΟ και αναχωρούμε αμέσως. Στα Ανώγεια πίνουμε καφέ στην υπέροχη πλατεία του Αϊ Γιώργη και συζητάμε τις τελευταίες λεπτομέρειες. Ο Νικολής και ο Γιάννης Δέμης επιμένουν να κατέβουν στα -740μ. (ή και βαθύτερα ακόμη). Εγώ και ο Μάνος που γνωρίζουμε το βάραθρο διαφωνούμε. Τους προτείνουμε μια αναγνωριστική κατάβαση μέχρι τα 440μ (το πολύ μέχρι τα -620μ.) Διαφωνούμε επίσης με το γεγονός του ότι ο «τρίτος» της παρέας δηλ. ο Μεθόδιος Ψωμάς είναι άπειρος (εμπειρία 5-6 μηνών.). Όμως ο Μεθόδιος έδειξε στην συνέχεια το υπερβολικά υψηλό επίπεδο του (αναλογικά με την εμπειρία του) και μας διέψευσε. Ίσως ήταν το μόνο που δεν προβλέψαμε σωστά απ' όσα είπαμε εκείνο το πρωινό στ' Ανώγεια.

Η αποστολή του ΣΠΕΛΕΟ ξεκίνησε για το βάραθρο κατά της 11:00. Εμείς φθάσαμε στην Ταφκούρα πολύ αργότερα. Το φορτίο μας ήταν πολύ βαρύ μιας και ξεκινούσαμε για την πρώτη μας διανυκτέρευση. Αυτήν την φορά ο Νίκος είχε έρθει μόνος και ήταν έτοιμος πλέον να βοηθήσει. Έτσι είχαμε τέσσερα σακίδια για τρία άτομα!!! Ξεκινήσαμε στις 13:00. Μιάμιση ώρα αργότερα στο στένωμα στα -280μ. συναντήσαμε τους τρεις του ΣΠΕΛΕΟ. Ελέγχο τον χρόνο τους ο οποίος επιβεβαιώνει τα όσα είχαμε συζητήσει το πρωί στ' Ανώγεια.... Επίσης θυμάμαι ότι ο εξοπλισμός τους ήταν ακατάλληλος γι' αυτόν τον τύπο βαράθρου. Τα αδιάβροχα τους είχαν σχιστεί και τα συναντούσαμε διάσπαρτα κατά μήκος του μαιάνδρου. Βάραθρα σαν την Ταφκούρα απαιτούν τον καλύτερο και εξειδικευμένο εξοπλισμό. Αρχίζω να ανησυχώ όμως το πρόγραμμα μας πρέπει να συνεχιστεί. Συνεχίζουμε λοιπόν την κατάβαση απερίσπαστοι. Φθάνουμε σύντομα στα -740μ και αφήνουμε τα υλικά κατασκήνωσης εκεί... Παίρνουμε μόνο τα απαραίτητα και ξεκινάμε για το σιφόνι των -810μ...

Η γαλαρία των Τρεζών και το Φαράγγι της Μαύρης Σιωπής

Μπαίνουμε στην «Γαλαρία των Τρεζών» και κινούμαστε προς το «Φαράγγι της Μαύρης Σιωπής». Η Γαλαρία έχει μήκος 700 μέτρα περίπου, μέση διάμετρο 3X3μ. (μέγιστο 4X5μ.). Είναι τύπου παρά-γενετικού (Paragenetic) δηλ. έχει σχηματιστεί από κατακρημνίσεις ανάμεσα από τα κάθετα κενά του πετρώματος. Φέρει δείγματα από παλαιότερη χρήση της από το νερό αλλά τώρα πια δεν χρησιμοποιείται. Είναι ιδιαίτερα σαθρή και είναι πολύ δύσκολο να την διασχίσεις χωρίς να πέσεις έστω και μία φορά. Κι αυτό γιατί πατάς συνεχώς σε ασταθείς πέτρες καλυμμένες από ένα «μικροφίλμ» αργίλου.

Αν και το τμήμα αυτό της Ταφκούρας δεν έ/ει καταβάσεις όλοι το χαρακτηρίσαμε σαν ένα από τα πιο επικίνδυνα... Ένα διάστρεμμα εκεί κάτω θα είναι πολύ δύσκολο να αντιμετωπιστεί...

Ο Νίκος Μητσάκης εξαντλημένος αλλά και εντυπωσιασμένος θα πει: «..Καλά βρε παιδιά, τι το ταΐζετε και μεγαλώνει έτσι?» Νομίζω ότι αυτό το συναίσθημα σου γεννιέται συχνά στην Ταφκούρα. Πολλές φορές νομίζεις ότι ο δρόμος ανοίγεται εκείνη την στιγμή μπροστά σου... Νομίζεις ότι δεν έχεις περάσει από το μέρος αυτό ξανά. Το συναίσθημα αυτό είναι απελπιστικά βασανιστικό κατά την ανάβαση η οποία σου φαίνεται ατελείωτη.

Στο τέλος της Γαλαρίας μια κατάβαση 12 μέτρων και βρισκόμαστε στο «Φαράγγι». Πρόκειται για μια γαλαρία η οποία συναντά κάθετα η προηγούμενη. Έχει χαρακτηριστικό μαύρο χρώμα και διατομή που θυμίζει ..."κλειδαρότρυπα". Τίποτα δεν είναι σαθρό σ' αυτήν. Τα τοιχώματα προσφέρονται για τα ιδανικά spit. Ο τύπος της είναι «Sansgenetic» δηλ. έχει δημιουργηθεί από την δράση του νερού μεταξύ των στρώσεων του πετρώματος. Η διατομή της ήταν αρχικά κυκλική (ελλειπσοειδής). Η πλήρωση της από νερό κατά περιόδους ήταν μέγιστη. Επίσης τα σημάδια του νερού στα τοιχώματα υποδηλώνουν διαφορετικές ταχύτητες κινήσεως του νερού μέσα απ' αυτήν. Στην εναλλαγή αυτή μεταξύ υγρών και στεγνών περιόδων οφείλεται και το μαύρο χρώμα των τοιχωμάτων. Πιθανόν, πρόκειται για κάποιο είδος βακτηρίου που αναπτύσσεται πάνω στον ασβεστόλιθο και έχει μελετηθεί σε αντίστοιχες περιπτώσεις στο εξωτερικό. Τις τελευταίες χιλιετίες η γαλαρία χρησιμοποιείται μόνο τον χειμώνα σαν υπερχειλίση του «Ποταμού της Νεράιδας». Αυτό έχει σαν αποτέλεσμα την έντονη φθορά του δαπέδου της και την δημιουργία ενός μαιάνδρου που την διατρέχει, δίνοντας της πλέον την διατομή «κλειδαρότρυπας».

Εκείνη την ημέρα κατευθυνθήκαμε προς το σιφόνι. Το τμήμα αυτό είναι εξαιρετικά μεγάλων διαστάσεων και σε αφήνει άφωνο. Επίσης στο δάπεδο έχει είτε συμπαγές πέτρωμα είτε άμμο οπότε και κινείσαι αθόρυβα. Είναι αδύνατον να μεταφέρει κανείς στο χαρτί το δέος που σου προκαλεί αυτή η γαλαρία. Εκστασιασμένοι αρματώνουμε μέχρι που μας τελειώνει το σκοινί (κακός υπολογισμός από κακή πληροφόρηση). Γυρνάμε αμέσως στην Γαλαρία C&C όπου και προετοιμάζουμε την κατασκήνωση μας. Σε λίγο κοιμόμαστε βαριά (εκτός από τον Νίκο ο οποίος ήταν λίγο αδιάθετος) 740 μέτρα κάτω από την γη σε θερμοκρασία 8.5 βαθ. Κελσίου, σχετική υγρασία 100% και υπό τον ασταμάτητο θόρυβο του νερού.

Ξυπνάμε με πολύ καλή διάθεση. Όταν θυμήθηκα όμως την αποστολή του ΣΠΕΛΕΟ ξανάρχισα να ανησυχώ. Μόλις αρχίσουμε να ανεβαίνουμε η φόβος μου εντείνονται: Το 60άρι (P.J.V. pas) είναι γεμάτο από αχνούς και κάπνα ασετιλίνης η οποία έχει συγκεντρωθεί εκεί με την κίνηση του αέρα ! ! ! Το φαινόμενο αυτό δεν μπορεί να ερμηνευτεί αλλιώς παρά από την πιθανή παρατεταμένη διαμονή των τριών του ΣΠΕΛΕΟ στα ανώτερα τμήματα.....

Αργότερα μάθαμε ότι τα μέλη του ΣΠΕΛΕΟ βγήκαν στις 10:30 το πρωί της ίδιας ημέρας (την ώρα που εμείς ξυπνούσαμε στα -750μ.) Καθόλη την διάρκεια της νύκτας δεν ξεκουράστηκαν καθόλου καθώς ανέβαιναν συνεχώς με ολοένα και πιο αργό ρυθμό προς την επιφάνεια. Στην είσοδο τους περίμεναν με ανησυχία μέλη της ΕΣΕ Κρήτης και ο Λυκούργος... Εμείς ανεβαίνουμε με αρκετό φορτίο αφού πρώτα εξερευνήσουμε μερικά τμήματα στο «Ποτάμι των Ανωγείων». Η ανάβαση μας είναι επίσης επεισοδιακή: Στα τελευταία μέτρα (σε βάθος -140μ) στην ανάβαση P.35, ο Νίκος ο οποίος ανέβαινε πρώτος πατάει σε ένα πατάρι από κερατόλιθο το οποίο υποχωρεί... Εγώ και ο Μάνος παραλίγο να πάθουμε ατύχημα από την ίδια μας την προσπάθεια να καλυφθούμε. Μόλις συνήλθαμε και αφού ακούστηκαν οι σχετικοί χαρακτηρισμοί για τον ιθύνοντα, ξεσπάμε σε ασυγκράτητα γέλια ! ! ! Κι αυτό γιατί τόσο εγώ όσο και ο Μάνος είχαμε χτυπήσει στα τοιχώματα από την

«βουτιά» που κάναμε προκειμένου καλυφθούμε. Όσο ζω θα θυμάμαι το ήχο αυτό που έκανε το μεγάλο αυτό πατάρι μόλις «ξεκόλλησε» και άρχισε να πέφτει καταπάνω μας, σπάζοντας καθοδόν από τα χτυπήματα του στα τοιχώματα. Με περισσότερη προσοχή ανεβαίνουμε τα υπόλοιπα μέτρα για να αντικρίσουμε έναν υπέροχο έναστρο ουρανό ο οποίος μας γεμίζει κουράγιο και αυτοπεποίθηση.

Το επόμενο Σαββατοκύριακο δεν κατεβήκαμε για να κάνουμε και κανένα μπάνιο μιας και ήταν ήδη «κατακαλόκαιρο» για τα καλά το καλοκαίρι και όλοι μας χρειαζόμασταν ξεκούραση. Εν τω μεταξύ επωφελούμαστε του διαλείμματος και κάνουμε μερικές δημοσιεύσεις στον τοπικό αλλά και στον Αθηναϊκό τύπο. Τελικά το θέμα παίρνει διαστάσεις και ασχολούνται μ' αυτό και τα μεγάλα τηλεοπτικά κανάλια γεγονός αρκετά θετικό ως προς την προβολή της Σπηλαιολογίας αλλά και του νησιού γενικότερα.

Πέμπτη 10 Ιουλίου 1997. Τελικά μετά από καμιά δεκαριά μέτρα χαρτιού FAX και πολλά τηλέφωνα, αναχωρώ για Γαλλία μαζί με τους Ν.Μητσάκη, Σ.Νικολαΐδη και Β.Τριζώνη. Εκεί όλοι μαζί συμμετέχουμε σε δήμερη διαδικασία απόκτησης Εκπαιδευτικού Διπλώματος Σπηλαιολογίας (Initiateur) Τα αντικείμενα εξέτασης ήταν θεωρητικά όσο και πρακτικά κι έγιναν στην ευρύτερη περιοχή γύρω από το χωριό Montrond Chateau στην ΒΑ Γαλλία (Jura). Μας δόθηκε η ευκαιρία να επισκεφτούμε μερικά από τα πιο φημισμένα σπήλαια της περιοχής και να ανταλλάξουμε γνώσεις και εμπειρίες με πολλούς σπηλαιολόγους (μερικούς μάλιστα ιδιαίτερα καταξιωμένες και διεθνώς γνωστούς). Υπεύθυνος για την εκπαίδευση ήταν ο κ. R. Limagne, ο οποίος ήταν εκείνη την χρονιά Αντιπρόεδρος της Επιτροπής Εκπαίδευσης (EFS) της Γαλλικής Ομοσπονδίας Σπηλαιολογίας (FFS) καθώς επίσης και πρόεδρος της Επιτροπής Πιστοποίησης Τεχνικών. (Group d'études de Techniques) Κατά την διάρκεια της παραμονής μας εκεί πραγματοποίησα μια προβολή διαφανειών από την «Ταφκούρα» η οποία συγκέντρωσε το έντονο ενδιαφέρον των παρευρισκόμενων. Τα σχόλια για την αποστολή μας ήταν ιδιαίτερα ευμενή και αιφνιδίασαν κάπως τους Γάλλους συναδέλφους. Αξίζει να σημειωθεί ότι ήμασταν οι πρώτοι Έλληνες που παρακολούθησαν αυτό το σχολείο. Στην Ελλάδα γυρίσαμε στις **20 Ιουνίου** με τα πτυχία στα χέρια κι έχοντας αποσπάσει ευμενή σχόλια. Σίγουρα οι Γάλλοι συνάδελφοι οι οποίοι ήταν εκεί θα έχουν στο εξής πολύ διαφορετική άποψη για την Ελληνική Αθλητική Σπηλαιολογία.

Παρασκευή 25 Ιουλίου 1997. Φθάνουμε Ανώγεια το βραδάκι. Την επόμενη το πρωί συναντήσαμε τον Ν. Μητσάκη και τον Νικολή Ταζάρτες. Σε λίγο πίνουμε καφέ στην πλατεία του Αϊ Γιώργη. Εκεί συναντήσαμε δύο μέλη της ΕΣΕ. Μας ανακοίνωσαν ου ήταν αποφασισμένοι να κατέβουν στην Ταφκούρα. Δυστυχώς το πρόγραμμα μας ήταν ιδιαίτερα φορτωμένο ... Τους εξηγήσαμε ότι θα έπρεπε να έχουν συνεννοηθεί έγκαιρα μαζί μας (και όχι να ξεκινήσουν να κατέβουν χωρίς να ενημερώσουν ούτε εμάς ούτε τις τοπικές αρχές (Δήμος Ανωγείων)). Παρόλα αυτά για να μην τους κακοκαρδίσουμε τους δώσαμε τον απαραίτητο εξοπλισμό και ο Λυκούργος τους οδήγησε στο Κορίτσι (-175μ.)

Είχαμε αποφασίσει να κοιμηθούμε στα -740μ μόνο που αυτήν την φορά επρόκειτο να είναι μαζί μας και τον Νικολής. Χωριζόμαστε σε δύο ομάδες και ξεκινάμε με διαφορά μιας ώρας. Συναντιόμαστε ξανά στα -740μ. Ο Νικολής είναι σαφώς πιο άνετος στην δεύτερη επαφή του με το σπήλαιο και επιπλέον.... έχει αποκτήσει τον κατάλληλο εξοπλισμό (αδιάβροχη φόρμα, κα.) Αποφασίζουμε να δώσουμε την τιμή στους φιλοξενούμενους να αρματώσουν τα τελευταία μέτρα του βαράθρου τα οποία είχαμε αφήσει από την προηγούμενη φορά. Έτσι αφού έφαγαν και ξεκουράστηκαν λιγάκι οι δύο «συνονόματοι» ξεκινούν μαζί για το Σιφόνι στα -810μ. Ακολουθούμε μετά από 1:20H με τον Μάνο... Κινούμαστε σαν «κνηγήμενοι» και φθάνουμε στο Σιφόνι σε χρόνο λιγότερο

Η μικρή αλλά πανέμορφη γαλαρία στα -590μ., αριστερά από το 140άρι.

Ο καταρράκτης "Νακαναί", στο "Ποτάμι της Νεράιδας", (-650μ.) έχει ύψος 7 μέτρα.

από 40 λεπτά !!! ON. Μητσάκης έχει κολλήσει λίγο στο αρμάτωμα μιας και δεν βρίσκει κανένα spit.... Τελικά με ένα εντελώς πρόχειρο αρμάτωμα κατεβήκαμε τα τελευταία αυτά μέτρα.....

Εννοείται ότι ο ύπνος ήταν ιδιαίτερα γλυκός τόσο απ' την ικανοποίηση όσο και γιατί ξ' αρματώσαμε τα τέσσερα μικρά βάραθρα από το Σιφόνι και πάνω. Επιστρέφουμε στην επιφάνια σημειώνοντας και τον καλύτερο μέχρι τότε χρόνο: 06:23 (με καθυστέρηση λόγω συνωστισμού στα τελευταία μέτρα. Ας σημειωθεί ότι πρόκειται για φυσιολογικό χρόνο χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια ο οποίος απορρέει απ' την καλή φυσική κατάσταση, την εξοικίωση και την συνεχή επαφή με το βάραθρο.

Η κύρια προσπάθεια της αποστολής Το χρονικό διάστημα από 9 έως και 24 Αυγούστου 1997

Σάββατο 9 Αυγούστου 1998. Η αποστολή αποτελούμενη από τον Μ. Διαμαντόπουλο, Α. Χριστοδούλου, Ν. Μητσάκη και τον υπογράφοινα ξεκινά για τα Ανώγεια. Τακτοποιούμε τα υλικά στο ΚΕ.ΣΠ.Ε. (κτίριο που μας παραχώρησε ο Δ. Ανωγείων.) Την επόμενη ξεκινάμε για κάτω.... Ο Νίκος και ο Μάνος κάνουν 2:45 για τα -740m ενώ εγώ και ο Ανδρέας καθυστερούμε αρκετά. Με το που φθάνουμε χωριζόμαστε και αρχίζουμε αμέσως δουλειά. Αρχικά ο Νίκος και ο Μάνος ξεκινούν να κάνουν τεχνητή αναρρίχηση προς μια πολύ ενδιαφέρουσα οπή δέκα μέτρα ψηλότερα από την οροφή της γαλαρίας «C&C». Λόγω μικρής εμπειρίας, ελλιπούς εξοπλισμού και κακής ποιότητας του βράχου η προσπάθεια τους δεν ευδοκιμεί. Έτσι φορούν τις φόρμες νεοπρενίου και κατευθύνονται προς τα σιφόνια του «Ποταμού των Ανωγείων» για να δουν μήπως από εκεί συνεχίζει.

Εγώ και ο Ανδρέας χαρτογραφούμε τον μαϊάνδρο ο οποίος διαγράφεται παράλληλα με την γαλαρία «C&C» και απασχολούμαστε μ' αυτόν μέχρι το βράδυ. Κοιμηθήκαμε για ένα ακόμη βράδυ πολύ καλά αν και λίγο στριμωγμένοι.

Δευτέρα 11 Αυγούστου 1997. Επιστρέφουμε στο Ηράκλειο για να παραλάβουμε τον Thierry Monges και την Manon Moreau. Το ζευγάρι σπηλαιολόγων απ' την Γαλλία έχει προσφέρει πολλά στην εξερεύνηση της Ταφκούρας, στην τοπική ομάδα σπηλαιολόγων αλλά και στις γνώσεις μας για τον υπόγειο πλούτο του Ψηλορείτη. Το έργο τους έχει προβάλει την περιοχή καθώς έχουν δημοσιεύσει αρκετές εργασίες με στοιχεία από τις αποστολές τους των τελευταίων χρόνων στην περιοχή.

Τρίτη 13 Αυγούστου 1997. Οι δύο φίλοι μας εδώ και τρία χρόνια μένουν στην Καραϊβική. Έτσι κατά τον τελευταίο χρόνο δεν έχουν κατέβει καθόλου σε σπήλαιο. Η μόνη επαφή τους με σκοινιά είναι το Canyoning στα φαράγγια του πανέμορφου νησιού του Ατλαντικού. Έτσι επιβάλλεται μια κατάβαση «εγκλιματισμού» οι οποία για την περίπτωση του πολύπειρου ζευγαριού αποφασίζουμε να είναι μέχρι τα -590m. Σύντομα φτάνουμε εκεί, οπότε και αρχίζουμε να εξερευνούμε μια μικρή αλλά και πολύ όμορφη γαλαρία η οποία ξεκινά αριστερά από τον πάτο του «140αριού». Η χαρτογράφηση έδειξε μήκος 100 μέτρα ενώ τελικά καταλήγει να ενώνεται με τον «Φωτεινό Μαϊάνδρο». Ανεβαίνοντας συναντάμε τον Νίκο και την Ρένα Χριστοδούλου ή οποία κάνει ξεκινά επίσης τον "εγκλιματισμό" της για την μεγάλη κατάβαση! Εκείνη την ημέρα κατέβηκαν με τον Νίκο μέχρι τα 440μ.

Παρασκευή 15 Αυγούστου 1997. Μια πολύ σημαντική ημέρα... Ξεκινάμε για κάτω με σκοπό να ψάξουμε την περιοχή από τα 620μ. έως την γαλαρία C&C. Μετά από αλλεπάλληλες αναρριχήσεις κυρίως ελεύθερες (με ασφάλειες) καταλήγουμε στην γαλαρία C&C όπου και ξεκουραζόμαστε. Το πιο σημαντικό εύρημα της ημέρας είναι μια όμορφη αίθουσα στα 620μ. Στην στάση που κάνουμε διαπιστώνουμε ότι ο Ανδρέας έχει πρόβλημα με κάποιον μικροτραυματισμό στο πόδι. Αποφασίζουμε να αρχίσει να ανεβαίνει μαζί με την Manon. Εγώ με τον Thierry συνεχίζουμε μια πιο δύσκολη αλλά και πιο ενδιαφέρουσα αναρρίχηση κοντά στην γαλαρία C&C. Μετά από 2 ώρες και αφού έχει καταφθάσει ο Νίκος με την Ρένα, σταματάμε. Ο Thierry φεύγει μόνος του για πάνω !!!! Εγώ θα παραμείνω μαζί με τα παιδιά. Μαζί με την Ρένα και τον Νίκο θα πάμε μέχρι και την "Λίμνη των Καλικάντζαρων" περίπου 1500μ. μακριά από την κατασκήνωση στα -740μ. Επιστρέφουμε πολύ κουρασμένοι αλλά και ικανοποιημένοι από τις προσπάθειες της ημέρας.

Δευτέρα 18 Αυγούστου 1997. Αναχωρούμε για τα Λευκά Όρη όπου μετά από 31/2 ώρες πορεία στο βουνό, θα συναρτήσουμε τα μέλη της αποστολής η οποία εξερευνάει τον "Γουργούθακα" ή LOC-1 Παραμένουμε εκεί επί δύο ημέρες δηλ. μέχρι **20 Αυγούστου** (Νίκος, Κώστας & Ολυμπία) και συζητούμε για τις πιθανότητες μελλοντικής συνεργασίας μας. Αναχωρούμε ικανοποιημένοι...

Πέμπτη 21 Αυγούστου 1997. Επιστροφή στα Ανώγεια και κατεβαίνουμε για την ύστατη προσπάθεια μας στην εκπονή του χρόνου μας. Σχηματίζουμε δύο ομάδες των δύο ατόμων οι οποίες είναι: Thierry & Manon και Κώστας & Νίκος. Οι Γάλλοι ξεκινούν πρώτοι και παίρνουν ένα σακίδιο από την γαλαρία C&C. Εμείς ξεκινάμε αργότερα και τους συναντάμε στο 140αρι. Μόλις φθάνουμε κάτω ξεκινάμε αμέσως για τον καταρράκτη "Νακανάϊ" όπου και αρχίζουμε το σκαρφάλωμα. 100 περίπου μέτρα αργότερα συναντάμε μια διακλάδωση και ένα Σιφόνι. Ξεκινάμε και την εξερεύνηση της διακλάδωσης οπότε και φθάνουμε σε ένα ακόμη Σιφόνι.... Έχουμε φορέσει φόρμες νεοπρενίου γιατί τα νερά ήταν πολλά όμως το κρύο μας διαπερνά μόλις αρχίζουμε να χαρτογραφούμε. Στην επιστροφή κάνουμε μια στάση στην "Λίμνη των Καλικάντζαρων" για να ζεστάνουμε μια σούπα... Καθοδόν προς την κατασκήνωση στην οποία θα φτάσουμε τελικά στις 12:00 τα μεσάνυχτα, τραβάμε τις τελευταίες μας φωτογραφίες. Είναι άλλωστε και η τελευταία μας ευκαιρία μιας και την επόμενη θα αρχίσει το ξαρμάτωμα....

Παρασκευή 22 Αυγούστου 1997. Μόλις ξυπνάμε από την τελευταία μας διανυκτέρευση στα έγκατα της γης είμαστε αποφασισμένοι να πάρουμε όσα πιο πολλά υλικά μπορούμε. Συνολικά μαζεύονται τέσσερα σακίδια. Αρχίζουμε την μεταφορά τους και το ξ'αρμάτωμα μαζί. Κάνω έναν λάθος χειρισμό στο 60αρι (J.V pas) και ο Νίκος αρχίζει να παγώνει καθώς με περιμένει. Ακολουθεί εκνευρισμός και τα σχετικά ... Αφήνουμε τα δύο από τα τέσσερα σακίδια και αρχίζουμε να ανεβαίνουμε.

Σάββατο 23 Αυγούστου 1997. Πάντως την ομιλία δεν την γλιτώσαμε. Την επομένη ήμασταν προσκεκλημένοι στο Συνέδριο των Μυλοποταμιτών, όπου και θα παρουσιάζαμε την πρόοδο των εξερευνήσεων μας και γενικά στοιχεία για το βράθρο. Η παρουσίαση προξένησε ιδιαίτερο ενδιαφέρον και απέσπασε θετικά σχόλια από την πλειοψηφία των συνέδρων.

Κυριακή 24 Αυγούστου 1997. Τελευταία μέρα μας στα Ανώγεια... Από την επόμενη θα κοιμόμαστε στο Ηράκλειο και θα δουλέψουμε ένα ακόμη Σαββατοκύριακο. Ο Thierry & Manon ξεκινούν πρωί-πρωί και αναλαμβάνουν τα ένα από τα δύο σακίδια που είχαμε αφήσει στα 660μ. Κι αυτό γιατί ο Thierry έχει χτυπήσει στο πόδι του από τα Λευκά Όρη.. Μαζί με τον Νίκο αναλαμβάνουμε τελικά τρία σακίδια και επιστρατεύοντας όλες

μας τις δυνάμεις φέρνουμε στην επιφάνια δύο σακίδια και έχουμε αφήσει άλλα δύο στα 440μ. Παραδόξως το ξαρμάτωμα βγήκε πιο γρήγορα απ' όσο το υπολογίζαμε.

Στα Ανώγεια μας περιμένουν για μια ομιλία σχετική με την «Ταφκούρα»... Μια αλλαγή στο πρόγραμμα του δήμου υποχρεώνει τον Μανόλη να ξεκινήσει την ομιλία (ενώπιον του χωριού και των τοπικών αρχών, δήμαρχος, κτλ.) Εμείς, καταφθάσαμε στα τελευταία λεπτά, στις τελευταίες διαφάνειες. Πάντως ο Μάνος τα πήγε πολύ καλά απ' ότι μάθαμε!!!

Σάββατο 30 Αυγούστου 1997. Τελευταίο Σαββατοκύριακο που θα ασχοληθούμε με την "Ταφκούρα". Η αποστολή τελειώνει. Ο Μανόλης έχει αρχίσει να δουλεύει και το Σάββατο κι έτσι θα απουσιάζει. Ευτυχώς, ο Μεθόδιος Ψωμάς από τα νέα μέλη του ΣΠΕΛΕΟ (μόλις είχε τελειώσει τα σεμινάρια) επικοινωνεί μαζί μας για να συμμετάσχει. Τον Μεθόδιο τον πρωτογνωρίσαμε κατά την επίσκεψη του ΣΠΕΛΕΟ στην "Ταφκούρα" στις 28 Ιουλίου, οπότε και εκτιμήσαμε τις ικανότητες του παρά την πολύ μικρή (χρονικά) εμπειρία του. Οι τρεις μας ξεκινάμε ως τα -440μ. όπου και μας περιμένουν τα δύο σακίδια. Εγώ με τον Μεθόδιο αναλαμβάνουμε από ένα και ξεκινάμε. Ο Νίκος ξαρματώνει. Στα -330μ τα σακίδια είναι 3 1/2... Αναλαμβάνουμε να περάσουμε τρία εγώ με τον "Method" ενώ ο Νίκος συνεχίζει να ξαρματώνει (Duracel !!!). Τελικά φθάνουμε στην "Αίθουσα της βροχής" (-220μ.) οπότε και συνεχίζουμε πιο φυσιολογικά (δηλ. με ένα σακίδιο ο καθένας)

Κυριακή 31 Αυγούστου 1997. Ο Νίκος ξυπνάει νωρίς να προλάβει το πρωινό καράβι για Αθήνα... Μας αποχαιρετά συγκινημένος κι αυτός όπως κι εμείς. Δύο ώρες αργότερα καταφθάνει και ο Μανόλης από την Μεσσαρά. Μαζί και οι τρεις θα κατέβουμε στην "Αίθουσα της βροχής" (-220μ). Από εκεί θα ξεκινήσουμε μια εξερεύνηση στην διάκλαση που έρχεται από Δυτικά και θα εξερευνήσουμε περίπου 300μ (ανηφορικά, +50μ.). Κάποια στιγμή αρχίζουμε το κουβάλημα και το ξαρμάτωμα των τελευταίων 220μ. Στην διαδρομή θα κινηθούμε όσο πιο αργά προσπαθώντας να απολαύσουμε τις τελευταίες αυτές στιγμές. Θα αναπολήσουμε πολλές στιγμές ενώ τότε δεν μπορούσαμε ακόμη να πιστέψουμε ου τελικά τα καταφέραμε με όλους τους στόχους μας!

Με αρκετή καθυστέρηση, μετά από μια "μίνι" άσκηση σπηλαιοδιάσωσης θα φθάσουμε αργά στην είσοδο. Η τελευταία πλακέτα ξεβιδώθηκε στις 00:49 ξημερώματα της 1 Σεπτεμβρίου 1997....

Η διανυκτέρευση στην γαλαρία C&C

Κατά την διάρκεια της αποστολής πραγματοποιήθηκαν πέντε διανυκτερεύσεις στην γαλαρία C&C, σε βάθος -740μ. Αν και δεν υπήρχε προηγούμενο σε προηγούμενες Ελληνικές αποστολές, η εφαρμογή του μέτρου θεωρήθηκε επιβεβλημένη για τρεις λόγους:

1. Για αύξηση της απόδοσης των εξερευνήσεων.
2. Για λόγους ασφάλειας και πρόληψης ατυχημάτων.
3. Για την αντιμετώπιση τυχόν ατυχήματος

1.Αύξηση της απόδοσης των εξερευνήσεων. Επειδή επισκεπτόμασταν την "Ταφκούρα" τα Σαββατοκύριακα δηλ. μια φορά την εβδομάδα έπρεπε να βρεθεί τρόπος για αύξηση της απόδοσης των προσπελάσεων. Επίσης οι ομάδες ήταν πάντα εξαιρετικά ολιγομελής. Η διανυκτέρευση δείχνει να επιβάλλεται σύμφωνα με τα διεθνή δεδομένα όταν η απόσταση από την έξοδο είναι μεγαλύτερη από 6-7 ώρες και η εξερεύνηση ξεπερνά σε συνολική διάρκεια τις 18-19 ώρες. Η κάθοδος μέχρι τα -740μ. διαρκεί κατά μέσο όρο 2 ώρες. Η προσπέλαση ενός πιθανού σημείου εξερεύνησης είναι 1 1/2-2 ώρες. Η εξερεύνηση διαρκεί συνήθως 5-7 ώρες μαζί με τις στάσεις για ξεκούραση. Από εκεί και πέρα ακολουθεί η ανάβαση η οποία διαρκεί 6-7 ώρες.

Εάν δεν χρειάζεται να γίνει ανάβαση αμέσως (όπως ισχύει με την διανυκτέρευση) τότε ο χρόνος εξερεύνησης μπορεί να επιμηκυνθεί μιας και δεν χρειάζεται να γίνει οικονομία δυνάμεων για την ανάβαση. (Τα μέλη της εξερευνητικής ομάδας ξεκουράζονται με την διανυκτέρευση). Έτσι η απόδοση αυξάνεται. Στην περίπτωση μας θεωρούμε ου αυξήθηκε τουλάχιστον κατά 60%. (βλέπε σχετικό πίνακα)

2. Πρόληψη ατυχημάτων. Το χαλαρότερο ωράριο είναι ευεργετικό όσον αφορά την πρόληψη των ατυχημάτων. Οι εξερευνητικές ομάδες δούλευαν με λιγότερο άγχος και λιγότερη κόπωση. Με την σωστή οικονομία δυνάμεων τα μέλη της αποστολής εξασφαλίζουν πνευματική διαύγεια και καλύτερη σωματική απόδοση. Πιθανή απουσία των παραπάνω η οποία μπορεί να συμβεί από υπερκόπωση, θέτει σε κίνδυνο τα μέλη της αποστολής. Με τις διανυκτερεύσεις παρατηρήσαμε αισθητή βελτίωση και θεωρούμε ου συνέβαλε στην αύξηση της ασφάλειας μας.

3. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ατυχημάτων. Ως γνωστό, σε περίπτωση ατυχήματος επιβάλετε η δημιουργία του λεγόμενου θερμού σημείου για την κατά το δυνατόν καλύτερη υποστήριξη των ζωτικών λειτουργιών του(ων) τραυματία(ών). Το "θερμό σημείο" δημιουργείται αρχικά με αλουμίνιο κουβέρτες και στην συνέχεια τελειοποιείται με υλικά που κατεβαίνουν από την επιφάνεια. Στην περίπτωση της αποστολής μας τα υλικά ήταν ήδη στα -740μ. με συνέπεια την πιο έγκαιρη (σχεδόν άμεση) εκμετάλλευση της καλύτερης δυνατής υποδομής.

Συγκριτικός πίνακας εξερευνήσεων με & χωρίς διανυκτέρευση

	Συνολικός Χρόνος Παραμονής	Χρόνος Κατάβασης/Ανάβασης	Χρόνος Ύπνου	Ωφέλιμος Χρόνος
Προσπέλαση χωρίς Διανυκτέρευση	18H	8H	-	10H
Προσπέλαση με Διανυκτέρευση	33H	8H	9H	16H
Αύξηση του χρόνου εξερεύνησης κατά:				60% ↑

Ο Νίκος, ο Κώστας και ο Μάνος στην κατασκήνωση, στην γαλαρία "C&C", -740μ.

Βιοσπηλαιολογία του βαράθρου.

Κατά την διάρκεια της αποστολής κάναμε μερικές γενικές παρατηρήσεις από σχετικά με την τους σπηλαιόβιους οργανισμούς που βρίσκονται στα βαθύτερα τμήματα του σπηλαίου. Έτσι στα -750 μ. συναντήσαμε μόλις δύο χερσαία σπηλαιόβια είδη και ένα υδρόβιο σπηλαιόβιο είδος στον «Ποταμό των Ανωγείων» (-760 μ.) Τα χερσαία αρθρόποδα ήταν ένα δίπλουρο και μια μικρή πολυποδαρούσα. Το δε υδρόβιο έμοιαζε με «θαλάσσια γαρίδα» όμως ήταν μικροσκοπικό και κατάλευκο. Το δίπλουρο και η «γαρίδα» τα συναντήσαμε σε μεγάλους πληθυσμούς. Πιστεύουμε ότι στο μέλλον καλό θα ήταν να συμμετέχει και κάποιος βιοσπηλαιολόγος στις εξερευνήσεις ώστε να συλλέξει καλύτερες και περισσότερες πληροφορίες για το οικοσύστημα της «Ταφκούρας».

Η φωτογράφιση.

Την φωτογράφιση κατά κύριο λόγο την είχε αναλάβει ο υπογράφοντας. Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιήθηκε ήταν μια αδιάβροχη φωτ. Μηχανή **Konica Mermaid** (τμήμα της προσφοράς του **FOTO MARKET**) η οποία αποδείχθηκε ιδιαίτερα αξιόπιστη παρά τις σοβαρές καταπονήσεις που δέχθηκε. Την μηχανή συνόδευαν δύο φλας με «σκλάβους» επίσης από το FOTO MARKET. Συνολικά τραβήξαμε περίπου 700 διαφάνειες. Ικανοποιητικά αποτελέσματα είχαμε στις 400 από αυτές. Εκ των οποίων προβάλλαμε στις ομιλίες μας τις 250 περίπου. Οι τόποι του slide που χρησιμοποιήθηκε ήταν **Polaroid** και κυρίως **Fuji Sensia** και τα δύο στα **100 ASA**. Υπάρχουν πολλά θέματα που δεν καλύψαμε ή τα καλύψαμε ανεπαρκώς αλλά δεν υπήρχε η δυνατότητα από πλευράς χρόνου. Προείχε η εξερεύνηση καινούργιων τμημάτων...

Βιβλιογραφία

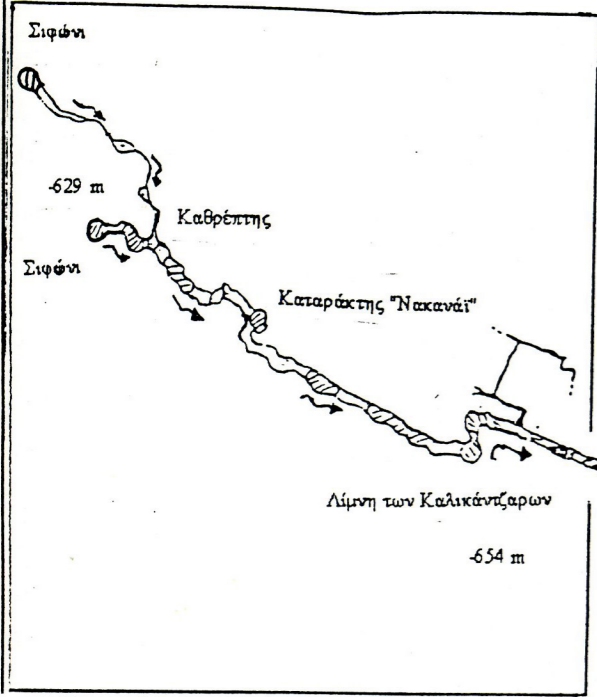
Rapport de expedition "Πετραδολλάκια 90", GRESP VI, France

Rapport de expedition "Prota I fili 1993", GRESPA VI-SCSP, France

Rapport de expedition "Tafki 1994", SCSP - GRESPA VI, France

Rapport de expedition "Tafkoura 95" & "**Tafkour expl'eau 1996**", SC Barjac, - SC La
Tonche, Speleo Team TEI of Iraklion, France

ΤΑΦΚΟΥΡΑ
ΚΡΗΤΗ - ΕΛΛΑΔΑ

ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΗΣ ΝΕΡΑΪΔΑΣ

Αίθουσα των Ανγκατοπτρισιμών

ΛΑΒΥΡΙΝΘΟΣ ΤΗΣ ΑΡΙΑΔΝΗΣ

Σιφών -810 m

ΦΑΡΑΓΓΙ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΣΙΩΠΗΣ

-710 m

ΓΑΛΑΡΙΑ ΤΩΝ ΤΡΕΖΩΝ

-700 m

ΓΑΛΑΡΙΑ C&C

-740 m

ΠΟΤΑΜΟΣ ΤΩΝ ΑΝΩΓΕΙΩΝ

Σιφών -783 m

Σιφών

Σιφών

Εισοδή "Πεπαδολάκια"

P. 80 Timbanatoras

-130 m

-200 m

Εισοδή του Francois

-220 m

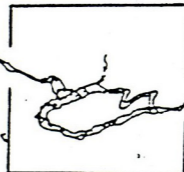
ΜΑΙΑΝΔΡΟΣ ΜΕ ΤΑ ΠΕΡΟΓΛΥΦΙΚΑ

P. 60

Αίθουσα της βροχής

-300 m

-400 m

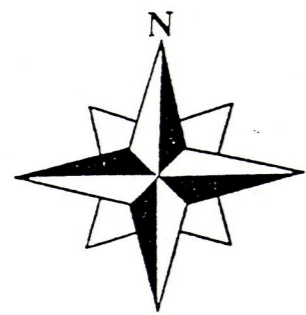

Ταφκος με τις λίπες

J. V. Pas

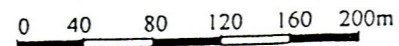
ΦΩΤΕΙΝΟΣ ΜΑΙΑΝΔΡΟΣ

-600 m

Κάτοψη

Κλίμακα 1/4000

Ανάπτυγμα Χαρτογραφημένο: 4500 m
Κατ'επίτηση: 5500 m

Μέγιστο Βάθος: -810 m

Όργανα: Κλισίμετρο/Πυξίδα SUUNTO
Μεφροταινία 20 m

Η χαρτογράφηση πραγματοποιήθηκε από τις εξερευνητικές αποστολές: "Ταφκούρα 95", "Ταφκος εκπ'εαι 96" και "Ταφκούρα 97"

Αποτύπωση: T.Monges 1995-96
Κ. Αδαμόπουλος 1997 (Προσθήκες)